

**TÜRKİYE
DİYANET
VAKFI**

SAYI: 33 MART 1995

haber bülteni

EĞİTİME VERİLEN HİZMET ÇİĞ GİBİ BÜYÜMEYE DEVAM EDİYOR

- TDV Kayseri Kız Öğrenci Yurdu
- TDV Bünyan Ortaöğretim Öğrenci Yurdu
Hizmete Açıldı
- KIRGIZİSTAN'dan Getirilen Öğrenciler

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

HABER BÜLTENİ

MART 1995 - Sayı: 33

SAHİBİ

Türkiye Diyanet Vakfı Adına
Mehmet KERVANCI
Genel Müdür

Yayın Koordinatörü

Süreyya BALKIŞ
Genel Müdür Yardımcısı

Yazı İşleri Müdürü

Yusuf ERDOĞDU
Basın Yayın ve Halkla İlişkiler
Müdür Vekili

Yayın Ekibi

Yüksel SEZGİN
Hasan ÇALIŞKAN

Adres :

Dr. Mediha Eldem Sok. No: 72/B
06640 Kocatepe-ANKARA
Tel: 417 12 35 - 417 12 45
Fax: 418 19 00

Dizgi ve Grafik :

Basın Yayın ve Halkla İlişkiler
Müdürlüğü tarafından yapılmıştır.

Baskı :

TÜRKİYE DİYANET VAKFI
YAYIN MATBAACILIK VE TİCARET İŞLETMESİ
Bayındır Sokak No: 55 Kızılay/ANKARA
Tel: 425 27 75 • 418 59 49 Fax: 417 00 09

İÇİNDEKİLER

Takdim	1
Genel Müdürlük Değişimi	2
Genel Müdür Mehmet Kervancı'nın Özgeçmişi	4
TDV Yağ Camii Yayınevi Açıldı	5
TDV Kayseri Kemal İmamtorunu Kız Öğrenci Yurdu Hizmete Açıldı	6
TDV Bünyan Ortaöğretim Öğrenci Yurdu Hizmete Açıldı	12
Kırgızistan'lı Öğrenciler	14
Ankara'da Okuyan Kırgızistan'lı Kız Öğrenciler Vakfımızı Ziyaret Etti	21
Makale "Fertler Arası İlişkiler ve İslâm" Prof.Dr. Bahaeddin Yediyıldız	22
VAKFIMIZI ZİYARET EDENLER	
Türkmenistan Heyeti	24
Malezya Heyeti, Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz'ı Ziyaret Etti	25
Özbekistan Heyeti	26
Yayınlarımızdan	27
Makale "Bilim, Allah Hakkında Bize Ne Anlatıyor" Dr. Abdülbaki Keskin	28
YURTDIŞI YARDIMLARI	
Nahçıvan Halkına Gıda ve İlaç Yardımı	30
Lyon Camii'ne Yardım	31
Bakü-Şehitlik Camii'ne Malzeme Gönderildi	31
ŞUBE FAALİYETLERİ	32
Yayınlarımızdan	40

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

20. YAŞINDA

Vakıf, temelinde yardımlaşma duygusu, insan sevgisi, Allah rızası bulunan bir sosyal hizmet organizasyonudur.

Dinî ve hayrî amaçla ortaya çıkan vakıflar, tarihin seyri içinde Müslüman Türk kültürünün temel dayanaklarından birini teşkil etmektedir.

Müslüman Türk Milleti, ulaşabildiği her yerde sivil hayatın vazgeçilmez temellerinden olan vakıf müesseselerini vücuda getirmiştir.

Bu köklü geleneğin filizlenen bir dalı olarak Türkiye Diyanet Vakfı yüce ve ulvî duygularla 13 Mart 1975 yılında kurulmuştur.

Türkiye Diyanet Vakfı, kurulduğu 1975 yılından bu güne kadar, yurtiçinde ve yurtdışında dinî, millî, sosyal, kültürel ve eğitim alanlarında yürüttüğü başarılı ve özverili çalışmalarıyla 20. yılında toplumumuzun hayır kurumlarının başında yerini almıştır.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın her alandaki hizmetlerini desteklemek amacıyla kurulan Vakfımız, 20 yıl içerisinde, yaptığı hizmetler meyânında fakir ve yardıma muhtaç vatandaşlarımıza bir anne şefkatiyle elini uzatmış, eğitim çağındaki çocuklarımızın sıkıntısız eğitim ve öğretim görmeleri için burslar tahsis etmiş, yurtlar inşa etmiş, özel okullar açmıştır.

Ayrıca Vakfımızın, yabancı bir kültür ortamında varolma mücadelesi veren yurtdışındaki vatandaşlarımıza götürdüğü hizmetlerle de onların Müslüman Türk kimliklerini korumalarında da büyük katkıları olmuştur.

20 Yıllık bu başarıya, hayırsever halkımızın güveni ve maddî-manevî destekleri ile Diyanet İşleri Başkanlığı teşkilatı ve Vakfımız personelinin üstün gayret ve çalışmaları sonucunda ulaşılmıştır.

Geçen 20 yılın gururuyla 11/18 Mart 1995 tarihleri arasında yine bir dizi hizmetler programlanmıştır. Bu hizmetleri bir sonraki sayımızda sizlere duyurmağa çalışacağız.

Vakfımız, bundan böyle de planlı programlı ve disiplinli çalışmalarını sürdürecektir, halkımızın gösterdiği destek ve güvene layık olmaya devam edecektir.

***Vakfımızın her alandaki hizmetlerini
güvenle destekleyen halkımıza
şükranlarımızı sunuyoruz.***

*Mehmet Kervancı
Genel Müdür*

Genel Müdürlük Değişimi

Altı yıldır Vakfımızda görev yapan ve 2 yıldır Genel Müdürlük görevini yürüten Şevki Özkan'ın emekli olması nedeniyle Genel Müdürlük görevine Mehmet Kervancı getirildi.

Mehmet KERVANCI
Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü

Görev değişimi münasebetiyle Vakfımız Genel Merkezinde bir tören düzenlendi. Törene Diyanet İşleri Başkanlığı üst düzey personeli ile Vakfımız personeli katıldı. Tören münasebetiyle bir konuşma yapan Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti ikinci Başkanı Halit Güler, Türkiye Diyanet Vakfı'nın ihtişamlı bir tablo gibi gözler önünde olduğunu belirterek, Vakfın kuruluşundan bugüne kadar çok büyük hizmetler gerçekleştirdiğini söyledi. Halit Güler, "Türkiye Diyanet Vakfı, taşrasıyla, merkeziyle, şimdiye kadar gerçekleştirmiş olduğu hizmetleriyle hem yurtiçinde, hem yurtdışında vermiş olduğu hayrî mücadele ve ihlaslı gayretleriyle, ülkemizde benzeri müesseseler ve kardeş kuruluşlar içinde kendine has mevkiine oturmuştur. Diyanet İşleri Başkanlığı hizmetlerinin başarıya ulaşmasında, yurtdışına yönelik büyük projeler içerisinde bulunan Başkanlığımızın bütün bu hayırlı işleri gerçekleştirmesinde Türkiye Diyanet Vakfının büyük destekleri olmuştur." dedi.

Şevki Özkan'ın Vakfa güzel hizmetler verdiğini söyleyen Halit Güler "Şevki Özkan Bey, Milli Eğitim Bakanlığı'ndaki yapmış olduğu hayırlı hizmetler, kazanmış olduğu güzel tecrübeleri de Vakfımıza taşıyarak kısa bir zaman içinde olsa 6 yıl gibi bir zamanda hem Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdür Yardımcısı, hem de Genel Müdür olarak her zaman takdir ve şükranla ana-

Halit GÜLER
Diyanet İşleri Başkan Yrd. ve
Türkiye Diyanet Vakfı
Mütevelli Heyeti II. Başkanı

Mahmut GÜRGÜR
Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı

cağımız, sabırlı, soğukkanlı, olgun, müsamahakâr ve sevgi dolu, insan sevgisi, vakıf aşkı, hayır duygusu ve gayretiyle güzel hizmetler vermişlerdir. Kendilerini Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı çalışanları adına tebrik ediyor, takdirlerimi sunuyorum." dedi.

Halit Güler, Genel Müdürlük görevine atanan Mehmet Kervancı Bey'in de bu göreve layık olduğunu ve başarılı olacağını dile getirerek başarılar diledi.

Halit Güler Bey'den sonra bir konuşma yapan Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Mahmut Gürgür de din hizmetlerinin geçmiş zamanlarda kısıtlı imkânlarla yürütüldüğünü ve o dönemlerde çok sıkıntılar çekildiğini belirterek bugün din hizmetlerinin çok daha iyi sunulduğunu ifade etti. Hizmetlerin bu seviyeye gelmesinde emeği

Eski Genel Müdür
Şevki ÖZKAN

Yeni Genel Müdür
Mehmet KERVANCI

geçenlere teşekkür eden Mahmut Gürgür "Diyanet hizmetlerinin bu seviyeye gelmesinde emeği geçenleri minnetle anıyorum." dedi.

Daha sonra kürsüye gelerek bir konuşma yapan Şevki Özkan, Millî Eğitim Bakanlığı'nın değişik kadrolarında görev aldığını belirtti. Şevki Özkan, Türkiye Diyanet Vakfı'nda görevde bulunduğu süre içerisinde büyük sevgi gördüğünü ve yalnız bırakılmadığını, kendisine ve-

rilen görevi en iyi şekilde yerine getirmeye çalıştığını ifade ederek, Genel Müdürlük görevine atanan Mehmet Kervancı Bey'e de yeni görevinde başarılar diledi.

Son olarak kürsüye gelen ve bir konuşma yapan Mehmet Kervancı da dünyanın son yıllarda hızlı bir değişim sürecine girdiğini belirterek

Türkiye Diyanet Vakfı gibi hayrî kuruluşların öneminin arttığını söyledi.

Mehmet Kervancı "Çok genç debilecek bir geçmişi olan Vakfımız, kuruluşundan bu yana şüphesiz başta Diyanet İşleri Başkanlığı mensuplarımızın ve Vakfımızın her kademesinde görev alan değerli mensuplarımızın üstün gayretleriyle

bugün müstesna bir konumda bulunmaktadır. Bugün Genel Müdürlük görevini teslim eden Sayın Şevki Özkan Bey, Vakfa önemli hizmetler vermişlerdir. Bu hizmetleri hiç bir zaman unutulmayacaktır." dedi.

Tören konuşmalarından sonra Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Mahmut Gürgür tarafından, Vakfın çalışmalarında gösterdiği üstün gayret ve başarılarından dolayı emekli olan Şevki Özkan'a plaket verildi.

Eski Genel Müdür Şevki Özkan'ın
Yeni Genel Müdür Mehmet Kervancı'ya
Makamı teslim töreni

Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü

Mehmet KERVANCI

Egridir İlçesi'nin Barla Nahiyesi'nde 1940 yılında doğdu. İlkokuldan sonra Isparta İmam-Hatip Lisesi'ne girdi. 1958-59 öğretim yılında Ankara İmam-Hatip Lisesi'ni bitirdi. Göreve, 1958 yılı Mayıs ayında Ankara Müftülüğü'nde müezzin olarak başladı. Askerlikten sonra lise fark imtihanlarını vererek A.Ü. İlahiyat Fakültesi'ne girdi, 1965-66 öğretim yılında mezun oldu. 1965 yılında Ankara Merkez Vaizliğine atandı.

Türkiye-Irak arasındaki kültür anlaşmasından yararlanarak 1967-69 yılları arasında Bağdad'da öğrenim gördü. Bağdad dönüşü Diyanet İşleri Başkanlığı Yayın Müdürlüğü'nü bir süre vekâleten yürüttükten sonra 1973 yılı Temmuz ayında Diyanet İşleri Başkanlığı Dini Hizmetler ve Din Görevlilerini Olgunlaştırma Dairesi Başkanlığı'na getirildi.

Diyanet İşleri Başkanlığı yurtdışı kadroları ihdas edildikten sonra 1980 yılı

Ocak ayında Hollanda Din Hizmetleri Müşavirliği'ne tayin edildi. Dönüşte beş yıl Hac Dairesi Başkanlığı'nı yürüten Kervancı, 1988 yılı Ekim ayında Brüksel Din Hizmetleri Müşavirliği'ne tayin edildi. 1 Kasım 1993 tarihine kadar Brüksel Din Hizmetleri Müşavirliği görevini yürüten Mehmet Kervancı, 15 Kasım 1993 tarihinde Türkiye'ye dönerek Diyanet İşleri Başkanlığı Başmüfettişliği'ne atandı. 20 Kasım 1994 tarihinde ise Diyanet İşleri Başkanlığından emekliye ayrıldı.

Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti kararı ile Vakıf Genel Müdürlüğü'ne tayin edilen Mehmet Kervancı, 10.11.1994 tarihinde bu göreve başladı.

Evli ve üç çocuk sahibi olan Mehmet Kervancı'nın çeşitli dini dergilerde çıkan makaleleri ile Kervan yayınlarınca basılan "İslâmın Temel Şartları" adında bir kitabı bulunmaktadır.

Artık Kitap ve Cami Elele

Türkiye Diyanet Vakfı

YAĞ CAMİİ YAYINEVİ

AÇILDI

Türkiye Diyanet Vakfı'nın Adana'da ikinci, Türkiye genelinde ise onbirinci yayinevi olan Yağ Camii Yayinevi törenle hizmete açıldı.

Adana Yağ Camii avlusu içerisinde bulunan tarihî binada yerini alan yayinevinin açılışı, başta Adana Vali Yardımcısı Sabri Arıkan olmak üzere, Kültür Müdürü Mehmet Göl, Vakıflar Bölge Müdürü Erdoğan Hatunkızı, T.D.V. Adana Şubesi Başkanı Mustafa Kapçı, bazı İlçe Müftüleri ve Millî Eğitim Müdürleri, T.D.V. Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi Müdürü Ömer Kara ile diğer yetkili kişiler tarafından, çok sayıda davetlinin huzurunda gerçekleştirildi.

Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi Mü

dürü Ömer Kara açılışta yaptığı konuşmasında; İslâm'ın "OKU!" emri mucibince, kitaba ve kültüre gereken önemin verilmesinin şuuruyla, ülkemizin içerisinde bulunduğu problemlerin aşılmasında faziletli, münevver ve sağlıklı bir neslin yetiştirilmesinde kitap okumanın, doğru bilgi edinmenin ne denli önemli olduğuna değindi. Seyhan Müftüsü Ramazan Çotur da yaptığı konuşmada, İslâmiyet'in okumaya ve düşünmeye büyük önem verdiğini anlatarak, sıhhatli düşünebilmek için sürekli okumanın gerekli olduğunu söyledi. T.D.V. Adana Şube Başkanı Mustafa Kapçı ise T.D.V. Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi'nin kurulduğu 1982'den bu yana eğitim ve

kültür faaliyetlerine olan katkısını dile getirdi. Adana Vali Yardımcısı Sabri Arıkan da Türkiye Diyanet Vakfı'nın onbirinci yayinevinin açılışının memnurluk verici olduğunu kaydederek, Vakfın bu tür hizmetlerinin devamını diledi.

Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi halen akademik çevrelerle işbirliği içerisinde sürdürdüğü yayın hayatına toplam 160 basılı, 28 sesli, 5 adet de görüntülü yayın kazandırmıştır. Ayrıca şu günlerde 50'nin üzerinde basılı yayın neşri hazırlıkları devam etmektedir.

Törende bir konuşma yapan Adana Vali Yardımcısı Sabri Arıkan

Yayinevinden görünüm.

Türkiye Diyanet Vakfı
KAYSERİ
 KEMAL İMAMTORUNU
KIZ ÖĞRENCİ YURDU
 HİZMETE AÇILDI

Geride hayırlı eserler,
 hayırlı müesseseler bırakan
 insanlar bu eserleriyle
 yaşarlar ve bu insanlar
 unutulmazlar.

Türkiye Diyanet Vakfı Kayseri Kemal İmamtorunu Kız Öğrenci Yurdu düzenlenen bir törenle hizmete açıldı.

Türk İslâm vakıf geleneğinin Cumhuriyet döneminde temsilcisi olan Türkiye Diyanet Vakfı, sayısız hizmetlerinin yanında, bir kültür ve eğitim hizmeti olarak yüksek öğrenim öğrenci yurtlarını çoğaltma gayretini de sürdürmektedir.

Ülkemizde hemen her konuda eğitim hizmetleri desteğe muhtaçtır. Okul, cami ve öğrenci yurdu gibi örgün ve yaygın eğitimin bizzat yapıldığı veya eğitime destek olan yerlerin yapılmasında bütün kuruluşlarımıza ve vatandaşlarımıza görevler düşmektedir. Eğitim hizmetlerinde devlete destek milli bir görevdir.

Bu inanç ve şuur içinde bulunan Türkiye Diyanet Vakfı da

asıl gayesi olan Diyanet İşleri Başkanlığı hizmetlerini destekleme yanında, imkânları ölçüsünde yurt çapında eğitim hizmetlerini de desteklemektedir. Vakıf bu hayırlı, dîni millî ve insani hizmetlere büyük bir arzu ve heyecanla devam etmeyi de büyük bir görev kabul etmektedir.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın halen Konya, Kastamonu, Ankara'da bulunan yüksek öğrenci yurtları hizmetlerini başarıyla sürdürmektedir.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın bir eğitim ve kültür hizmeti olarak açılan yüksek öğrenim öğrenci yurtlarının yeni bir halkasını oluşturan Kayseri Kemal İmamtorunu Kız Öğrenci Yurdu da hizmete girdi.

Hayırsever Kemal İmamtorunu tarafından arsası başlatılan ve sağladığı maddî

desteklerle, Türkiye Diyanet Vakfı tarafından inşa edilen 6 katlı ve 340 öğrenci kapasiteli Kayseri Kemal İmamtorunu Kız Öğrenci yurdu, müstakil mutfak, yemekhanesi, kantini, reviri, ütü odaları, mescidi, terası ve dinlenme salonlarıyla ideal bir fizikî konuma sahiptir. Tabandan ısıtılmalı, zemeni halı kaplı olan yurdun, katlarda dahili telefon, ayrıca ankesörlü şehirlerarası telefonları vardır.

Kayseri Kemal İmamtorunu Kız Öğrenci Yurdu'nun hizmete açılması münasebetiyle bir tören düzenlendi. Törene Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, Kayseri Valisi Saffet Arıkan Bedük, Erciyes Üniversitesi Rektörü Prof.Dr. Mehmet Şahin, İl Müftüsü Necmettin Nursaçan, ilçe müftüleri, daire amirleri ve kalabalık bir topluluk katıldı.

Erciyes Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet ŞAHİN

Üçüncü konuşmacı olarak kürsüye gelen Erciyes Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet Şahin de, milletimizin yüksek öğretimi, ilim ve teknolojiyi ihmal etmiş olmasından dolayı geri kaldığını bunu aşmak ve bu zulmetten kurtulmak için, ilim ve teknolojiye büyük hamlelerin yapılması gerektiğini ifade etti. Bu hamlelerin yapılabilmesi için, yüksek öğretime hem öğretim binaları, hem de okuyacak öğrencilerin rahatını ve huzurunu temin etme amacıyla yurt binalarına katkıda bulunulması gerektiğine işaret eden Mehmet Şahin "Geçtiğimiz dönemde Kayseri'ye gelen üniversite öğrencilerinden bilhassa kız öğrenciler kalacak yer açısından büyük sıkıntı çekmişlerdir. Erkek öğrencilerin de sıkıntısı vardır ama onlar biraz daha nereyi bulursa orada kalabilme imkânına sahiptir. Kızlar için bu daha da zordur. Güzel, muntazam, derli toplu, güvenli yurtlar olmayınca, onların anaları babaları telaş içerisinde, kaygı içerisinde kalmaktadırlar. Va-

Kayseri Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Necmettin NURSAÇAN.

insandır. Yetmiş insan meselesine ihtiyacımız var. İlme, irfana hizmet için tarih boyunca ne eserler kurmuşuzdur. Bu gün de, üniversitemizde okuyacak evlatlarımıza yardımcı olalım düşüncesiyle bu yurdu yapmaya teşebbüs etmişizdir." dedi.

Daha sonra kürsüye gelen; öğrenci yurdunun arsasını Vakfımıza bağışlayan Kemal İmamtorunu da duygularını şu şekilde dile getirdi. "Bugün ben gerçek bir mutluluk yaşıyorum; bunun sebebi, bu binanın alnına isminin yazılması değildir. O ancak rahmete vesile olur ümidiyle yazılmıştır. Mutluluğumun asıl sebebi, zengin biri olmadığım halde bana hayır yapmayı nasib eden Allah'ıma şükürmden ileri geliyor.

Vermekten daha tatlı bir duyguyu tatmadım. Olabileceğini de zannetmiyorum." diyerek, kız öğrenci yurdunun müstemlatı hakkında bilgi verdi. İmamtorunu, tesisin vatana, millete ve kullananlara hayırlı olmasını dileyerek konuşmasını bitirdi.

Hayirsever Kemal İmamtorunu

Tören münasebetiyle ilk konuşmayı yapan İl Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Necmettin Nursaçan, eseri olmayanın yerinde yeller eseceğini, milletimizin ilahî mesajları hayatlarına düstur edinmeleri sebebiyle toprağı vatan haline getirdiklerini belirterek; "Aziz milletimiz Yurdumuzu eserlerle süslemişlerdir. En iyi yatırımın da insana olduğunu bilmişler. Kalkınmanın en iyi unsuru

İlîğin ve Rektörlüğün kapısını aşındırmaktadırlar. İşte bu yurt yapılmak suretiyle, böyle son derece önemli bir ihtiyaç karşılanmış olmaktadır. Kız öğrencilerimize, kız evlatlarımıza güvenle kalabilecekleri, rahat ve huzur içerisinde, akşam eğitimlerini yapabilecekleri ve dinlenebilecekleri bir yurt binası yapılmış olmaktadır. Burada kalan öğrenciler üniversite öğrencileri olacağı için, biz bu yatırımı üniversiteye yapılmış bir yatırım olarak diliyoruz ve görüyoruz. Böyle yatırımların her üniversite içerisinde eğitim, öğretime yarayacak, fakülte binaları, yüksek okul binaları, alet edavat, laboratuvar, makine, teçhizat vs. şeklinde böyle hayırlı yatırımların devam etmesini diliyoruz. Hem de öğrencilerin okul dışındaki hayatlarını huzurlu bir biçimde geçirmelerini sağlayarak bu tür yatırımların, hayırsever vatandaşlar tarafından daha fazla yapılmasını diliyoruz. İnşallah gayretleriniz, dikkatleriniz bu yönde yoğunlaşırsa Kayseri’de ve tabi bütün ülkemizde yüksek öğrenim kurumları daha ileri seviyeye gidecek, çok daha rafine hale gelecek, okullar daha kaliteli ve iyi eğitim verme şansına ulaşacak ve böylece de ülkemizin içinde yaşadığı mâkus talih çok daha kısa bir sürede aşılmış olacaktır.

Bu hissiyat içerisinde sayın Kemal İmamtorunu’nu tekrar kutluyorum, tebrik ediyorum. Bu hayrının ecrine nail olmasını diliyorum. Ona güç ve cesaret veren Diyanet Vakfı teşkilatını, sayın Başkan ve üyelerini kutluyorum. Maddî, manevî katkıda bulunan, destek veren herkesi tebrik ediyorum. Bu yatırımın hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum ve daha nicelerinin peşinden gelmesini bekliyorum.” dedi.

Törende bir konuşma yapan Kayseri Valisi Saffet Arıkan Bedük de konuşmasına; böyle güzel bir eserin hizmete açılmasından duyduğu memnuniyeti dile getirerek başladı. Anadolu’nun Ahmet Yesevî’den itibaren Türkleştirilmiş, müslümanlaştırılmış, tarih bakımından kültür kokan, tüm dünyaya örnek olan çok güzel bir belde olduğunu

Kayseri Valisi Saffet Arıkan BEDÜK

söyleyen Saffet Arıkan Bedük “Böylesi bir belde tarihte çok olaylara sahne olmuş. Hacı Bektaş-ı Veliler, Mevlanalar ve daha nice manevî liderlerimiz bizim birlik ve beraberliğimizi sağlamada, Anadolu’nun Türkleştirilmesinde, müslümanlaştırılmasında büyük emekleri olmuş. Selçuklular gelmiş, Osmanlılar gelmiş, Viyana kapılarına kadar dayanmış. O tarihlere baktığımızda ilime ve ilim öğrenmeye aşığız. Ama bir zaman gelmişki yok olmaya yüz tutmuşuz. Anadolu yok olmaya gitmiş ve daha sonra bütün bir millet Türk Milleti ayağa kalkmış, M.Kemal Atatürk’ün liderliğinde, tüm atalarımız, dedelerimiz birlik beraberlik içerisinde olmuş ve bu vatani kurtarmış, Türkiye Cumhuriyetini bizlere emanet etmiş. Bizlere emanet edilen bu topraklar buram buram şehit kanı kokuyor. Bizim memleketimizin en iyi şekliyle korunması ve kollanması için bizlere görev tevdi edilmiş, böylesine bir görevi üstlenmek ve bunu gelecek nesillere aktarmak her Türkün, her Müslümanın görevi olmalıdır, görevidir de. İşte Kayseri, kültüründen aldığı bu ilham ve güçle atasına layık olma istikametinde, şu topraklar üzerinde ve Kayseri ilinde kendisine düşen görevi yerine getirmek maksadıyla eğitim ve öğretime önem vermiş. Çünkü geçmişte düşmanla mücadele edilmiş, günümüzde ve gelecekte muasır medeniyet seviyesine ulaşmak için milletlerin yarışı olacak rakip mücadele olacak, teknolojik mücadele olacak, ekonomik mücadele ola-

cak. Buna ne dersek diyelim, diğer toplumlardan daha üst seviyeye çıkabilmek için ekonomik bakımdan güçlü olabilmek için ve bu savaş kazanabilmek için yetiştirilmiş insan gücünü mutlak suretle hazırlamak mecburiyetindeyiz.

Yetiştirilmiş insan gücünün sadece okullar açmakla olmayacağını da ifade eden Saffet Arıkan Bedük, “Çünkü eğitim bir bütündür. Okulu da açacağız, modern araç ve gereçlerle tesis edeceğiz. Ama bu güzel okullarda, bu modern araç ve gereçlerle okuyacak olan çocuklarımızın çalışabilmesi için, okuldan ilim ve irfanını alabilmesi için en iyi, en güzel, temiz çevreye ve ortama ihtiyacı vardır. Yurdu olmayan ortada kalan bir çocuğun psikolojisi bozuk olur. Başarılı olması mümkün değildir. Ve geçmişte biz en büyük sıkıntıyı buralarda çekmişiz. Genç bir nesli var Türk Milletinin. Dünyada genç nesli en fazla olan Millet Türk milletidir. Gerçekten bu böyledir. Bu büyük enerjiyi en iyi şekilde insanın hizmetine sunmak hepimizin boynunun borcudur. Bu enerjiyi biz eğer kalkınmaya yönlendirmesek o zaman vicdan azabı çekeriz, atalarımıza da ihanet etmiş oluruz, vatanımıza da ihanet

etmiş oluruz. İşte bu noktadan hareket etmek suretiyle diyoruz ki, eğitilmiş insan gücünü artırmak boynumuzun borcu. Zaten Kayserililer de bunu gösteriyor. Diyanet İşleri Başkanımızın ve Türkiye Diyanet Vakfı’nın şehrimizde böylesine önemli bir hizmeti gerçekleştirmek üzere başlatmış ol-

HABER BÜLTENİ

duğu bu faaliyeti şükranla karşıyorum ve onu destekleyen tüm Kayserililere yine teşekkür ediyorum" dedi.

Yurt açmanın okul açmak kadar sevap olduğunu da belirten Saffet Arıkan Bedük, "Bizim inancımızda, bizim kültürümüzde ve dinimizde kız, erkek farkı gözetmeksizin bize ilim ve okuma emri verilmiş. O okuma emrini yerine getirebilmek için kız çocuklarını o ortama hazırlamak gerekir. Ben o bakımdan bilhassa teşekkür ediyorum. Özellikle değerli müftümüzün gece gündüz demeden nasıl çalıştığını gördüm ve Diyanet İşleri Başkanımızın müsadeleriyle gerçekten değerli müftümüze ve onunla beraber değerli arkadaşlarına bilhassa teşekkür etmek istiyorum. Türkiye Diyanet Vakfı'na da tekrar teşekkür ediyor, sayın Imamtorunu ve ailesini candan kutluyor, hepimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Öğrenci yurdu hayırlı ve uğurlu olsun." diyerek sözlerini bitirdi.

Son konuşmayı yapan Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, insanoğlunun öldükten sonra da yaşamayı arzuladığını, hiç bir insanın yok olmayı, unutulmayı istemediğini, bunun da insanın tabiatında var olduğunu söyledi. Geride hayırlı eserler, hayırlı müesseseler bırakan insanların bu

Öğrenci Yurdunun açılış törenine kalabalık bir topluluk katıldı.

eserleriyle yaşadıklarını ve unutulmadıklarını ifade eden Mehmet Nuri Yılmaz, hayır işlerine koşmanın her insanın kârı olmadığını, bunun Allah'ın bir lütuf ve ikramı olduğunu da belirtti.

Yüksekokullarda okuyan kız çocukları için yurt inşa edilmesinin sevindirici bir olay olduğunu söyleyen Mehmet Nuri Yılmaz "Bundan 15, 20, 30 sene öncesine giderseniz fakültelerimizde, üniversitelerimizde okuyan kız çocuklarımızın sayısının az olduğunu görürsünüz. Aileler çocuklarını yük-

sek tahsile göndermezlerdi. Hatta lise tahsiline, ortaokul tahsiline bile göndermekten çekiniyorlardı. Bunun tabii çeşitli sebepleri vardı. Bu sebeplerden birisi de işte çocukların barınacağı bir yurdun olmamasıydı. Şimdi böyle bir yurt olunca, burada ikamet edenlerin ihtiyaçları karşılanınca rahatlıkla okuyabilme imkanına da kavuşacaklar. Ve sayın Valimin de işaret ettiği gibi kız çocukları da okumaktadır. Yani kadın bir cemat değildir. Cansız bir varlık değildir. O da bir ruh taşıyor, o da akıl taşıyor. Ve İslâm Dini kadın erkek hatta genç ve ihtiyar herkesi okumaya teşvik etmiştir. İlimin yaşı olmaz. Peygamber (S.A.V.)'ın muhterem zevceleri Hz. Aişe (r.a.) kadınlar ve sahabe içerisinde yüce bir ilmi şahsiyete haizdir. Kadınlarla ilgili malumatı diniyeyi herkes ondan öğreniyordu. Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali gibi seçkin insanlar bile Hz. Aişe'nin bilgisinden istifade ediyorlardı. Ona fetva danışıyorlardı. Abbasi Halifelerinden Harun-u Reşid'in ki Harun-u Reşid dünyanın üç kıtasına hükmeden bir insandır. Harun-u Reşid'in hanımı Zübeyde hanım zamanının en büyük alimi ve üniversite hocasıydı. İslâm nice ilim adamı yüce şahsiyet sahibi kadınlar yetiştirmiştir.

Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, tören münasebetiyle bir konuşma yaptı.

Değerli kardeşlerim bu güzel müessesenin vatandaşlarımız tarafından, vatandaşlarımızın himmetiyle yapıldığı bilinmektedir. Zaten devletimizin her yere eli ulaşmıyor. Devletten herşeyi beklemekte bana göre de doğru değildir. Devlet daha ziyade mahrumiyet bölgelerinde bu tür faaliyetlerde ve hizmetlerde bulunmaktadır. Kayseri gibi, hayırsaver, mali durumu müsait insanların çok olduğu yerlerde bu tür hizmetleri devletten beklemek doğru değildir. Vakıflar kurmak suretiyle, dernekler kurmak suretiyle böyle sosyal faaliyetlerde bulunmak lazım. Vakıf terimi İslamî bir te-

rimdir. Hz. Peygamberimiz (S.A.V.) vakıf kurmaya bizleri teşvik etmiştir. Bakınız ecdadımız ne vakfiyeler bırakmışlar. Camiler yaptırmış, yurtdışındaki şu anda bizim yönetimimiz altında olmayan yerlerde bile arazileri vakfetmiştir.

İstanbul'da vakıf binalarını saymak mümkün değil. İşte Mısır'da Osmanlı kalmış, Mısır arazisinin hemen hemen yarısından fazlası vakıf, Osmanlı Vakfı. Bu vakıflar sayesinde eğitim öğretim yapılmış, bu vakıflar sayesinde ibadethaneler inşa edilmiş, bu vakıflar sayesinde yetimler sevindirilmiş, acizler güldürülmüş, yurtlar yapılmış. Bizler böyle şanlı ecdadın torunlarıyız.

Bütün himmetimizi, bütün gayretlerimizi bu hizmetlere sarfetmek durumundayız. Çünkü dünya gelip geçici birşey. Ne götüreceğiz? Bir zatın güzel bir sözü var. "Şu felaketten daha büyüğünü tarih yazmamıştır. Hiç bir zat duymamıştır" nedir o büyük felaket kazanacaksın, servet yığacaksın, öldükten sonra oğlun, kızın, dağmadın senin servetini yiyecek, har vurup harman savuracak, ama onun hesabını sen vereceksin. Bundan daha büyük felaket olmaz. Binaenaleyh bu tür hizmetlerde bulunmak için kendimizi zorlamalıyız. Allah hiç birşeyi zayi etmez. Yaptığınız her kuruş yardımın mutlaka karşılığını göreceksiniz. Fazlasıyla iade edilecektir. Bu hususta Yüce Allah'ın bize vaadi vardır." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın faaliyetlerine de değinen Mehmet Nuri Yılmaz "Türkiye Diyanet Vakfı bu tür hizmetlerini hem yurt içinde, hem de yurt dışında sürdürmektedir. Yurtdışında Azerbaycan'dan Avusturalya'ya kadar, Amerika'ya kadar her yerde Vakfımızın hizmeti vardır. Öğrenciler getiriyoruz. Rusya'dan getiriyoruz, Bulgaristan'dan getiriyoruz, diğer

S- Sayın Kemal Bey, bundan üç sene önce Türkiye Diyanet Vakfı'na yurt yapılması amacıyla arsanızı bağışladınız. Niçin özellikle Kız Öğrenci yurdu yapılmasını arzu ettiniz?

C- Ben Yüksek Öğrenim Vakfının kuruluşundan beri içerisindeyim, kurucu üyesiyim, müşerref üyesiyim.

Sonra Sosyal Yardım Vakfı'nı içerisinde il ve ilçelerinde yönetim kurulunda bulundum. Bu bulunduğum yerlerde devamlı öğrencinin sıkıntı çektiğini, özellikle kızlarımızın yer bulamayıp, tahsillerini dondurup memleketlerine geri döndüğüne şahit oldum. Bu yüzden bir cami yaptırmanın hayrını her hangi bir şekilde küçümsemek istemiyorum. O da mut-

KEMAL İMAMTORUNU ile RÖPORTAJ :

loka çok büyük bir hizmettir, hayırdır. Ancak bir insanın evinde namaz kılacağına düşünürsek, yabancı bir ülkeye, yabancı bir vilayete gittiği zaman yer bulamaması ondan daha mühim bir ihtiyaç olduğu kanaatine vardım. Gerek vakıflarda aldığım vazife, gerekse bu düşünceyle, yurdun daha öncelikli bir hayır işi olduğuna kanaat getirdim.

Bundan 16 sene önce burasını, arkasındaki bahçenin ki orası da bir arsa. Bu arsanın bende olmayan hissesini de alarak Yurt yapılması kaydıyla Yüksek Öğrenim Vakfına verdim. Yönetimde de olmama rağmen uzun seneler ki 12 sene gibi bir müd-

detle bu yurdu gerçekleştirme imkânı bulamadık. Diyanet Vakfı'nın imkanı daha müsait olduğu için bu iki arsayı Yüksek Öğrenim Vakfı'ndan Diyanet Vakfı'na yurt yapılması kaydıyla verdik. Diyanet Vakfı'na yurt yapılmasını kararlaştırdı ve bugün gördüğünüz gibi yurt tamamlandı.

S- Türkiye'de eğitim ve öğretim genelde resmî kurumlar tarafından yapılmakta, buna özel kuruluşlar ve şahıslarda destek olmaktadır. Siz de bu amaçla arsanızı yurt yapılması amacıyla Türkiye Diyanet Vakfı'na bağışladınız. Niçin Türkiye Diyanet Vakfı'nı seçtiniz?

Balkan ülkelerinden getiriyoruz, Türk Cumhuriyetlerinden getiriyoruz. laşe ve ibatelerini temin ediyoruz. Yetiştikten sonra, bu insanlar gidip kendi ülkelerinde hizmet veriyorlar. Camiler inşa ediyoruz, fakülteler açıyoruz, imam-hatip okulları açıyoruz. Bunların yine maddi kaynağı Türkiye Diyanet Vakfı'dır. Biz Diyanet olarak, bütün vakıflarımıza destek olmaktadır. Biraz evvel ifade ettiğim gibi herşeyi devletten beklemek doğru değil. Bu vakıflar içerisinde en muhteşem vakıf Türkiye Diyanet Vakfı'dır. Güçlü bir vakıftır. İşte bu müesseseye de vakıf büyük bir katkıda bulunmuştur.

Tabii biz vakıf olarak yardım ediyoruz. Kaynağımız siz değerli müslümanlardır. Kaynağımız, müracaat ettiğimiz yer sizlersiniz. Ne yapıyorsak sizlerin himmetiyle yapıyoruz. Allah sizleri var etsin. Allah sizlere daha çok iyilik ve ihsanda bulunsun." dedi.

Tören konuşmalarından sonra Kayseri Kemal İmamtorunu Kız Öğrenci Yurdu, Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz ile Kayseri Valisi Saffet Arkan Bedük'ün kurdeleyi kesmesiyle hizmete açıldı.

Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz ile Kayseri Valisi Saffet Arkan Bedük, kurdeleyi birlikte keserek öğrenci yurdunun açılışını gerçekleştirdi.

C- Ben, Devletin güçlü olması, Devletin benimsediği fikirlerin topluma hakim olması taraftayım. Burada çeşitli görüşlerde vakıflar, kuruluşlar, sektörler var. Ama benim kanaatim şu ki devletin desteklediği, devletin fikrine paralel kuruluşlara yardım etmek daha uygun bir şey olarak düşündüm. Tabi gayreti, diğerlerinin çalışması bizden daha güçlü, daha iyi şumullü olabilir. Ama inanıyorum ki burda peşin hükümlü muayyen görüşlü bir eğitimin olduğu kanaatinde değilim. Hür düşünceli serbest hareketli, kişilerin yurt sağlayarak yoda herhangi birşey sağlayarak bunları muayyen bir görüş etrafında toplamamın doğru olacağını zannetmiyorum. Bu bakımdan Diyanet Vakfı kanalıyla yurt yapılmasını uygun gördüm.

5- Sizin bağışladığınız arsa üzerine Türkiye Diyanet Vakfı tarafından kız öğrenci yurdu inşa edildi. Sizde yurdun inşaatında bir taşaron, mühendis gibi çalıştınız ve maddi destek sağladınız. Bugün yurt bir törenle hizmete açıldı. Duygularınız nelerdir?

C- Şimdi efendim, ben yıllar önce Ahmet Baldöktü İlkokulunun Camisi ve yurt inşaatında bulundum. Baldöktü, yakınım olması dolayısıyla onun gönderdiği parayla biz o tesisleri meydana getirdik.

Özellikle ilkokulun açılışında şahit olduğum bir manzara beni bu şekilde bir şeye teşvik etti. O da şuydu. Sağ ayağı kasıktan kopuk olan bir öğrenci koltuk değneğiyle okula geliyor. Ben de o zamanlar işi bırakmıştım. Yani artık yorulmuş gibi düşüncelere ka-

Yurtta kalan kız öğrenciler

pılmıştım. O çocuk o okul olmasaydı gidemiyecikti şehre. O zaman oralar tamamen baştu. Ancak o okulun yapılmasından dolayı okula gelebilmişti. O bana çok büyük bir örnek oldu. İş hayatına yeniden bir hız olarak başladım. Ve bunları bir gaye edindim. İnsan sadece kendisi için kazanmamalı. Toplumda verebileceği

birşeyler olmalı. Fikri olabilir, maddi olabilir. Ve hamdolsun bugün bu gayem gerçekleşti. Yani bu çok büyük bir zevktir. Yani hiçbir şeyle kıyaslanamayacak bir verme zevki, çok büyük birşey.

Allah bugünü bana gösterdi, isteyenlere de nasip etsin.

Türkiye Diyanet Vakfı

BÜNYAN

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİ YURDU

HİZMETE AÇILDI

- Eğer Müslümanlar Kur'an'ın emirlerine kulak verselerdi, bugün dünyanın en âlim milleti olurlardı. Eğer Hristiyan dünyası kendi kitaplarının emirlerini dinleseydi, dünyanın en cahil ve yoksul milleti olurlardı."

Kayseri ilimizin Bünyan ilçesinde 1992 yılında temeli atılan 80 öğrenci kapasiteli Bünyan Erkek Ortaöğretim Yurdu düzenlenen bir törenle hizmete açıldı. Altı kat olan yurdun müştemilatında, çarşı, mescid, dersane, yatakhane ile mutfak ve yemekhane bulunuyor.

Isı yalıtımlı ve yerden ısıtılmalı olarak inşa edilen yurdun açılış törenine Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, Vali Yardımcısı Müslim Birican, İlçe kaymakamı, daire amirleri ve kalabalık bir topluluk katıldı.

İlk konuşmayı yapan ilçe müftüsü Avni Şahin, yurdun müştemilatı hakkında bilgi vererek, öğrencilerin yurtta huzur içinde bannacaklarını söyledi.

Kayseri Vali Yardımcısı Müslim Birican

Vali Yardımcısı Müslim Birican da tören mü-nasebetiyle yaptığı konuşmada, ilmin ne kadar önemli olduğunu vurgulayarak "Dünya istiyorsan ilim, ahiret istiyorsan ilim, her ikisini de istiyorsan ilim. İlimin yapılabilmesi içinde yurt ve mekan gerekir. Mekan-sız ilim mümkün değildir. Bu bakımdan Türkiye Diyanet Vakfı'nın tüm yurt çapında olduğu gibi, Bünyanımızda da böyle bir mü-essese açmaları ve gayretlerinden dolayı teşekkür ediyorum.

Bu güzel memleketimizin birlik ve beraberliğinin sağlanmasında Diyanetin ne kadar önemli olduğunu, verdikleri ilim ve ırşadlarıyla hepimizin malumudur. Bu yurttan bannacak çocuklarımızın hayırlı ilim tahsil ederek, faydalı olmalarını diliyorum." dedi.

Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz da İslam Din'i'nin ilme çok büyük önem verdiğini söyleyerek, akı selim insanın ilmin yüce bir merbete ve alimin de yüce bir şahsiyet olduğunu kabul edeceğini belirtti. Memleketin yükselmesinin, tekmülül fertlerin ilim tahsil etmesiyle orantılı olacağını da söyleyen Mehmet Nuri Yılmaz "Bir memlekette ne kadar çok yetişmiş insan varsa, ilim ırfan sahibi, fazilet sahibi insan varsa o memleket hem madden hem de manen yücelip, kalkınır. Kalkınmanın yolu ilimden geçer. Cen-netin yolu da ilimden geçer. Cehaletle hiç bir yere varılmaz." dedi.

Zaman zaman Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerine düzenlediği se-

Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz

yahatlarda edindiği intibayı dile getiren Mehmet Nuri Yılmaz "Eğer eline silah alıp dağlarda eşkiyalık yapan o genç çocuklar okusalar, böyle muhteşem yurttarda bannasalar, inanınız eline silah alıp dağlara çıkmazlardı. Yani bir hareketin altında eğilimsizlik vardır. Cehalet vardır. 13, 14, 15 yaşlarındaki çocukları zorla dağlara çıkarıyorlar, ellerine silah veriyorlar, hem o çocukları perişan ediyorlar, hem ailelerini perişan ediyorlar, hem de biliyorsunuz vatan evladı hergün şehid vermektedir, bizleri perişan ediyorlar.

Eğitilmiden, ilimden başka bizi kurtaracak hiç birşey yoktur. İlime sanılmamız lazım. Çocuklarımızı okutmamız lazım. Tabi çocukları okuturken dini terbiyelerini de vermemiz lazım. Çok fakülte bilmiş insan var ki dini terbiyeden uzak yetiştiği için memlekete fayda

Bünyanlılar
Yurdun
açılışına
büyük ilgi
gösterdi.

lakin dejenera edilmesinden kay-
naklanmaktadır. Toplumumuz bir de-
jenerasyona uğramaktadır. Bir toplumda kü-
çükler büyüklere saygı gösterse, büyükler
çocuklara şevkatli davranırsa, anne ve ba-
baya itaat edilse, insanlar barış içerisinde
yaşasa daha iyi olmaz mı? İşte din bize
bunu emrediyor. Din dersleri de ço-
cuklarımıza bunu telkin ediyor.” dedi.

Şer mihrakların milletimizi birbirine dü-
şürmek için hummalı bir şekilde faaliyette bu-
lunduğunu ve beraberliğimizi bozmak için
her türlü yola başvurduklarını ifade eden
Mehmet Nuri Yılmaz “Şer mihraklar birlik ve
beraberliğimizi bozmak için her türlü ça-
bayı sarfediyorlar. Şunu unutmayınız ki bizler
bir elin parmakları gibiyiz. Bizler kökü
yerin altında olan bir ağacın dalları me-
sebesindeyiz. Küzeylisiyle, güneylisiyle, do-
ğusuyuyla, batılsıyla bir milletiz ve müs-
lumanız, din kardeşiyiz. Bizi birbirimizden
ayırma muvaffak olamayacaklardır. İşte
bu ilim, ırfan yuvaları için vatandaş yeti-
ştirecektir. Bilgili insanlar yetiştirecektir. Bu-
rada yetişen gençlerimiz, memleketin imarı-
na, yükselmesine, tekamülüne hizmet
edeceklerdir. Buzeylece kalkınmış huzurlu bir
toplum meydana gelecektir. Okumadan
daha değerli, daha zevkli hiçbir şey ola-
maz. Hocalar her zaman size bunu söy-
lüyorlar. Kur'anı Kerim'in ilk emri “Oku” diye
başlıyor. Allah kaleme yemin ediyor. Aza-
metiyle o yüce varlık kaleme yemin ediyor.
Hiç bir din İslam Dini kadar okumaya, yaz-
maya önem vermemiştir. Bu okumaya teşvik
eden ayetleri ne Tevrat'ta bulabilirsiniz, ne
de İncil'de. Eğer müslümanlar Kur'an'ın emir-
lerine kulak verselerdi, bugün dünyanın en
alim milleti olurlardı. Yine müslümanlar eğer
Kur'an'ın emirlerini dinleselerdi, dünyanın en
zengin milleti olurlardı. Hristiyan dünyası
kendi kitaplarının emirlerini dinleseydi, dün-
yanın en cahil ve en yoksul milleti olur-
lardı. Fakat kader'in garib bir tecellisiydi ki
şark milletleri okumayı terketti, çağa
ayak uyduramadı, tembellik ve atalet
içerisinde ömrünü geçirdi ve işte bugün
sürünmeye mahkum oldu. Bizi kurtaracak
olan okumaktır.” dedi.

İslam Dini'nin ilmi dünyevi ve uhrevi
diye ayrımını ve mukaddes ki-
tabımızın konusunun başından sonuna
kadar ilim ve ırfandan ibaret olduğunu
söyleyen Mehmet Nuri Yılmaz “Müsbet
ilimlere, pozitif ilimlere Kur'anı Kerim'de
işaret edilmiştir. O hem dünya kitabıdır,

hem ahiret kitabıdır. Her şey ondadır. Onun
için ilmin dünyevîsi, uhrevîsi olmaz. İlimin
hepsi muhteremdir, hepsi mübarektir.” dedi.

Öğrencilerin rahatça okumalarını sağ-
lamak için yurtlara şiddetle ihtiyaç olduğunu
vurgulayan Mehmet Nuri Yılmaz “Biz Türkiye
Diyanet Vakfı olarak yurt yaptırmaya azami
gayret gösteriyoruz. Bursa'da yurdumuz
yapılıyor, diğer illerimizde yapılıyor. Öğ-
rencinin barınacağı bir yeri olması lazım. Bir
sıcak çorba içecek yeri olması lazım ki
huzur içerisinde okuyabilsin. Nice kabiliyetli,
üstün zekaya sahip insanlar var ki, im-
kansızlık yüzünden okuyamamaktadırlar.
Yazık oluyor bu insanlara. Bir cami yap-
tırmak ne kadar sevapsa, bir yurt yap-
tırmakta o kadar sevaptır. Bir ilim ırfan yuvası
yaptırmak o kadar sevaptır. Gün insan gün-
üdür. Yetmişmiş insana ihtiyacımız var. Bu in-
sanları da siz hamiyetli, malî imkana sahip
insanlar sağlayacaktır. Bu insanlar sizin him-
metlerinize muhtaçtır. Bu yurdun ya-
pılmasında emeği geçen herkese teşekkür
ediyorum. Özellikle siz değerli Bünyanlı kar-
deşlerime teşekkür ediyorum. Allah hayrınızı
kabul etsin. Daha nice yurtlar yaptırmayı siz-
lere ve bizlere nasip eylesin, hayırlı uğurlu
olsun. Bu yurdun hayırlara vesile olmasını,
bu yurtta barınacak çocuklara Cenab-ı
Hakk'ın zihin açıklığı vermesini niyaz ediyorum,
hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.”
dedi.

Daha sonra Diyanet İşleri Başkanı ve Vak-
fımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri
Yılmaz'ın kurdeleyi kesmesiyle Bünyan Erkek
Orta Öğretim Öğrenci Yurdu hizmete açıldı.

Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz
kurdeleyi keserken.

değil zarar veriyorlar, fayda yerine zarar
getiriyorlar. Okulda okuyan çocuklarımızın
mutlaka ailelerinden dinî terbiye almaları
lazım.” dedi.

Okullarda din kültürü ve ahlak bilgisi ders-
leri verildiğini, ancak bazı kesimlerin buna
karşı çıktığına da değinen Mehmet Nuri Yi-
maz “Din kültürü ve ahlak dersleri kaldırıl-
sın diye feryad edenler var, yaygara ko-
paranlar var. Her gün basında bunun mü-
nakaşası yapılıyor. Bu din kültürü ve ahlak
dersleri nedir acaba? Yani okulda ço-
cuklara neler öğretiliyor? Muhtevasına bak-
tığımızda, kainatı yaratan yüce mevlanın
varlığını öğretiliyor. Öldükten sonra herkesin
Allah'ın huzurunda ifade vereceği öğ-
retiliyor. Anne ve babaya itaatın farz olduğu
öğretiliyor. Çocuklara şevkatli davranmak
emrediliyor. Yani tek kelimeyle iyi insan, iyi
vatandaş yetiştirmek için bu dersler okullara
konmuştur. Bunların zararını mı var, faydası mı
var? Bugün cemiyetimizin çektiği sıkıntı ah-

Yatakhane

KIRGIZİSTANLI ÖĞRENCİLER

Balkanlardan Ortadoğu'ya, oradan Orta Asya'ya ve Rusya'nın içlerine kadar geniş bir alanda yaşayan Müslüman Türk toplulukları ve devletleri, kendilerine cebir ve şiddet yoluyla unutturulmaya çalışılmış dinlerini yeniden öğrenmek, dini yaşayışa yeniden tesis etmek, millî kimliklerini yeniden ön plana çıkararak geliştirmek ihtiyacı ve arzusu içerisinde. Bu arzuyu duyan ülkelerden biri de 1990 yılında bağımsızlığına yeni kavuşan Kirgizistan'dır. Kirgizliler dinlerini yeniden öğrenme ve yaşamayı arzu ediyorlar.

Türkiye Diyanet Vakfı, bu insanların dini ve kültürel ihtiyaçlarını temin etme amacıyla yoğun bir gayretin içine girmiştir. Bu amaç doğrultusunda Oş Üniversitesi bünyesinde bir İlahiyat Fakültesi kurulmasını yetkililere ileterek bu fakültenin tüm masraflarının Türkiye Diyanet Vakfı tarafından karşılanacağını beyan etmiştir. Bunun üzerine bir bina fakülte binası olarak tesbit edilmiş, Türkiye Diyanet Vakfı tarafından tadilatı yapılarak, okulun ihtiyaçları temin edilmiştir. Okula ilk etapta 60 öğrenci kaydedilerek bu 60 öğrenci hazırlık sınıfını okumaları amacıyla Türkiye'ye getirilmiştir.

Diyanet İşleri Başkanlığı Bolu Eğitim Merkezi'nde İlahiyat hazırlık sınıfını okuyan öğrenciler hakkında Bolu Eğitim Merkezi Müdürü Ergun Yücel beyden şu bilgileri aldık.

Ergun Yücel

Bolu Eğitim Merkezi Müdürü

17 Mart 1973 yılında kurulan ve bugüne kadar aralıksız hizmet veren Bolu Eğitim Merkezi'miz şu anda, Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Kirgizistan'ın Oş şehrinde ülkemize getirilen 50 öğrenciye ilahiyat hazırlık sınıfı eğitimi vermektedir. Bu eğitim; Ankara İlahiyat Fakültesi'nden gelen Doç.Dr. Mustafa Erdem nezaretinde, Dr. Ahmet Yılmaz, Necmettin Yurtsever adlı öğretim üyeleri ile eğitim merkezimizde

bulunan öğretmen arkadaşlarımızla yürütülmektedir.

Kirgizli öğrencilerimiz, kısa sürede buraya uyum sağladılar. Biz öğrencilere ek ders olarak hitabet dersi de verdik. Bununla öğrencilerin bir cuma namazı kıldırmalarını hedefledik ve bu konuda hedefimize de ulaştık. Öğrencilerimizin tüm ihtiyaçlarını karşılıyoruz. Hiç bir eksikleri yok. Onlarda huzur içerisinde eğitim görüyor. Biz hepsinin başarılı olacağına inanıyoruz.

Bolu Eğitim Merkezi Müdürü Ergun YÜCEL

Kırgızistan uyruklu öğrencilerin eğitimiyle ilgili koordinatör olarak görev yapan A.Ü. İlahiyat Fakültesi öğretim üyelerinden Doç.Dr. Mustafa Erdem (Dinler Tarihi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi) Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Kurulu Üyesi olarak Kırgız öğrencilerinin Türkiye'deki İlahiyat eğitiminden sorumlu olarak görev yapıyor. Doç.Dr. Mustafa Erdem'le Kırgızlı öğrenciler hakkında yaptığımız röportajı sunuyoruz.

S- Sayın Mustafa Erdem, Kırgızistan yeni bağımsızlığına kavuşmuş bir Türk Cumhuriyeti. Burası hakkında genel bir bilgi verir misiniz?

C- Memnuniyetle. Bilindiği gibi Kırgızistan Orta Asya'nın doğu kısmında Çin'in batısında, Özbekistan, Kazakistan'ın kuzey doğusunda, Tacikistan'ın kuzeyinde küçük bir Türk yurdu. Burası malesef 1990 yılına kadar komünist Rusya'nın esaretinde kalmış bir ülke. Ruslar 1850'li yıllardan sonra, bu kardeşlerimizin hürriyetlerini ellerinden almışlar. Ama şükürler olsun ki onların kimliklerini ellerinden alamamışlar. Bu kadar uzun süre geçen bir hayat içerisinde malesef onlar yaşantılarında bir takım değişikliklere uğramışlar, hatta üzüntüyle belirtmekte yarar var, dini hayat hiç denecek şekilde ortadan kaybolmuş. Dini hayatın yok olmasına vesile olacak pek çok kötü alışkanlıklar bunlara birer hayat tarzı olarak takdim edilmiş. Böylece bu kardeşlerimiz esaretin kendilerine vermiş olduğu mahrumiyetle dış dün-

yayla, diğer insanlarla ve özellikle Anadolu'da yaşayan Türk kardeşleriyle bağlarını koparmışlar. Rusya'nın kendilerine takdir ettiği hayatı bir hayat nizamı olarak benimseye gelmişlerdir. Kendilerinin dini bir müesseseleri olmamış, dini eğitim veren kurumlardan mahrum kalmışlar. Dolayısıyla din alanında kendilerine rehberlik yapacak din adamlarından ve onları yönlendirecek kitaplardan maalesef mahrum kalmışlardır.

Bizim Anadolu'ya gelmezden önceki müşterek kaderi paylaştığımız, onların kendi ifadeleriyle arzedeyim mücade ederseniz. Türk atanın balalarıdır. Dolayısıyla bizlerle onlar arasında bir kan birliği, bir kader birliği, bir tarih birliği, bir ülkü birliği, bir dil birliği söz konusudur. Şu anda 5000 km.'ye yaklaşan bir uzaklıkta olmalarına rağmen bizimle, biraz fazla dikkat gösterilecek olursa aynı dili konuştuklarını, aynı kültürü paylaştıklarını görmek mümkündür. Kısaca arzetmeye çalıştığım Kırgızistan

Anadolu'nun Orta Asya'daki bir uzantısı, Anadolu'daki Türklerin komünist esaretinde kalan bir hülyasıdır.

S- Sayın hocam, 1856'da Kırgızistan Çarlık yönetimine girmiş, 1990 yılına kadar da Rusya'nın yönetiminde kalmıştır. Sizde ifade buyurduğunuz gibi tamamıyla milli ve manevi değerlerden kopmaları ve asimile edilmenin sonucunu yaşıyorlar. Bu insanlara dinlerini yeniden öğretmek amacıyla Türkiye Diyanet Vakfı girişimlerde bulunuyor. Kırgızistan'a bir ilahiyat fakültesi açıldı ve bu fakültede okuyacak öğrencilerde şu anda Bolu Eğitim Merkezi'nde hazırlık sınıfını okuyor. Fakültenin açılması ve öğrencilerin seçilmesi nasıl oldu bilgi verir misiniz?

C- Memnuniyetle. Bu konuda iki özelliğe dikkatlerinizi çekmek istiyorum. 5 Türk Cumhuriyetinden Orta Asya'da olanların ilki olarak Kırgızistan'da ilahiyat fakültesinin açılması çok anlamlıdır. Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan hatta Tacikistan'da değil de niçin Kırgızistan'da. Türkiye Diyanet Vakfı kuruluş amaçlarına uygun olarak İslama hizmeti hem yurt genelinde hem de yurtdışında kendisine prensip edinmiş, ulvî değerlerin hamisi güzide bir kurumumuzdur. Onun arzusu İslamı yeryüzünün tamamında yaşanılacak bir din haline getirmektir. Bu uğurda kendi kuruluş felsefesine uygun olarak her yerde hizmet götürmeyi bir ortak prensip olarak kabul eder. Ama yapmış olduğu bütün gayretlere rağmen, Kırgızistan'ın dışında diğer Türk Cumhuriyetlerinden bu yönde olumlu bir cevap alamamıştır. Tabi bu arada Azerbaycan'a açılan ilahiyat fakültesini biraz istisna olarak değerlendirmede yarar vardır.

Kırgızistan konumu itibarıyla Orta Asya Cumhuriyetlerinin eksenini olarak değerlendirilebilir. Şüphesiz kültür ve medeniyet olarak Özbekistan'ın diğer Türk Cumhuriyetlerine bir liderliği, bir rehberliği söz konusudur ama Fergana vadisinin üst kısmında olması, Kazakistan, Özbekistan, Tacikistan ve hatta bugün henüz hürriyetin tadını alamamış bizim için bir uhte, bir hülya olarak varlığını devam ettiren Doğu Tür-

kistan'daki kardeşlerimizin de en kestirme yoldan iletişim kurabilecekleri bir bölgede olması bakımından Kırgızistan çok ciddi bir konumdadır.

Buranın yetkilileri, şu anda kendilerine huzurunuzda teşekkürü bir borç biliyorum, kaybetmiş oldukları millî ve dinî değerlerin yeniden ihya edilmesi, yeniden kazanılması hususunda Türkiye Diyanet Vakfı yetkililerinin uzatmış oldukları ele en sıcak cevabı verebilme gayretini, hoşgörüsünü göstermişler ve bunda da kendilerinin malesef önceden dinî ilimler, dinî hayat noktasında fakir olduklarını kabullenmenin fedakârlığını da hissettirmişler, Türkiye Diyanet Vakfı'nın kendilerine götürecekleri bu alandaki her türlü hizmete şükranla cevap vereceklerini ifade ederek orada bir ilahiyat fakültesinin kurulmasına izin verebileceklerini ifade etmişlerdir. Böylece bölgenin güney kısmında yer alan ve dinî kültürün kuzeye göre daha uyanık, daha canlı bulunduğu Oş bölgesinde ki bu Oş'un yaklaşık 3000 yıllık bir tarihi geçmişi söz konusudur. Bu bölgede bir ilahiyat fakültesi açılmasının

hem Kırgızistan, hem de biraz evvel arzetmeye çalıştığım diğer Türk Cumhuriyetlerine daha kolay ulaşım sağlayabilmesi açısından uygun olacağını ifade etmişlerdir. Böylece resmi bir statüye kavuşması, ülke genelinde objektif bir eğitim imkânı verebilmesi bakımından açılacak olan bu ilahiyat eğitim kurumunun Oş Üniversitesi, daha doğrusu oranın ifadesiyle Oş Devlet Üniversitesi bünyesinde bir ilahiyat fakültesi olması şeklinde kararlaştırmışlardır.

Fakat, Kırgızistan'ın komünizm dönemindeki geçmiş olduğu hayat tarzı ekonomik açıdan çok çok alt seviyede kalmasına sebep olmuş, bu açılacak olan ilahiyat fakültesinin ihyasının ve varlığını devam ettirmesinin madden mümkün ola-

mayacağı sebebiyle Türkiye Diyanet Vakfı'nın maddî katkılarına ihtiyaçları olduğunu ifade etmişlerdir. Zaten Türkiye Diyanet Vakfı'nın da temel felsefesine uygun olması bakımından da kurulacak olan bu ilahiyat fakültesinin bütün malî finansmanının kendileri tarafından karşılanacağını öğrenmelerinden sonra hemen girişime başlamışlar ve Oş Üniversitesi bünyesinde bir binayı derhal ilahiyat eğitiminin yapılabilmesi için tahsis etmişlerdir. Bu imkânlardan sonra Türkiye Diyanet Vakfı ilahiyat fa-

lerini teşkil edecek olan Kırgızistan'da böyle bir görevle görevlendirilmiş olmalarını ben şükranla karşıladım ve şu anda da duygularımı ifadede acizlik çekiyorum. Büyük bir heyecanla yapılacak imtihan için bizim açımızdan Ütopya olan Kırgızistan'a gitmeyi kendime bir şeref olarak telakki ettim. Neticede 19 Aralık 1993 tarihinde yeni kurulan ilk ilahiyat fakültesi öğrencilerinin seçimi için Kırgızistan'a gittim. Bölge şartları maalesef çok olumsuz. Oş ile Bişkek arasında ulaşım sadece uçakla sağlanabiliyor. Karayolu imkânı hemen hemen yok denecek kadar az. Varsa da ancak Özbekistan sınırından geçtikten sonra mümkündür ki kiş şartlarında bu da imkansız denebilecek niteliktedir.

Seçim için 129 öğrenci başvurmuş. Tabii yapılan ilanlardan sonra bizim yapacağımız tabii ki onların kendi imtihan usullerine öncelikle saygı duymakla birlikte yapılacak imtihanda ilahiyatçı olabilecek niteliğe sahip olan kişileri keşfetmekti. Takdir edersiniz ki çok kısa süreli bir mülakat içerisinde % 100 ilahiyatçı olacağına inandığınız kişileri tesbit etmenin güçlüğü ortadadır. Fakat önce Allah'ın yardımı, sonra

da daha önceki deneyimlerimizden yararlanarak bir takım nitelikleri aramaya çalıştık. Bunda birinci ölçümüz suydı. Malum Kırgızistan'da dinî yönden pek alışlagelmemiş bir hayat tarzı söz konusu, din olgusu onların davranışlarında bir takım ölçülü hareketlere sebebiyet verecek nitelikler taşıyor. İçkiye, ahlâki bunalıma vs. ye düşmüş insanların birden bire dinî bir hayat tarzının içine girmeleri belki onları psikolojik, hatta sosyolojik olarak bir takım sıkıntılara sevk edebilecekti. Biz ölçülerimiz esnasında bunların birinci derecede bizim isteğimiz doğrultusunda değil de kendi istekleri doğrultusunda ilahiyat eğitimi alıp almamaları konusunda tecelli etti ve hemen sorumuz niçin, ilahiyat fakültesi öğ-

kültesinin kuruluş prosedürünü hazırlamış ve ülke şartları gereği dekanının Kırgızistan'dan, dekan yardımcısının da Ankara'dan yani Türkiye'den olması esasa bağlanmış. Daha sonra yapılan bir prosedür çerçevesinde bu üniversiteye hem Türk hem de Kırgız öğrencilerin alınması şartı koşulmuş. Böylece yeni bir ilahiyat fakültesinin temeli Kırgızistan'da atılmıştır.

Tabii Türkiye Diyanet Vakfı beni özel olarak bu işle görevlendirinceye kadar Kırgızistan'ın önemi ve Kırgızistan'a bir ilahiyat fakültesi kurulması hakkında fazla bir bilgiye sahip değildim. Bu hususta da yetkililere şükran borçluyum. Beni tarihi bağlarımızın, millî duygularımızın yiv-

Kırgızistanlı
öğrenci
Cuma hutbesini
okuduktan
sonra
Cuma Namazı'nı
kıldırıldı.

rencisi olmayı istediklerini sorduk. Bunu şunun için sorduk. Yapılan propagandalarda Türkiye çok namüsaait şartlarda gösterilmiş. Türkiye hakkında hiçbir bilgiye sahip olmayan bu insanlar, sadece de-

mirperde ötesine geçebilmek için de birtakım şeylere razı oldukları izlenimini bize verdiler. Hatta çok ilginçtir ki bu imtihanlar esnasında Türkiye'ye turist olarak gelmek istediğini, Türkiye'yi yakinen tanımak

istediğini hatta tercüman veya diplomat gibi bir takım görevlerle kendi ülkelerine hizmet etmeyi uygun gördüklerini ifade edenler bile çıkmıştır. Bizim ölçümüz ilim alabilecek dini eğitimi hayatına tatbik edebilecek, öğrendiklerini ve yaşadıklarını başka insanlara da öğretebilecek nitelikli insanları aramak şeklinde oldu. Tabi bunları seçerken de mümkün olduğu kadar genç yavruları, mümkün olduğu kadar daha önceden kötü alışkanlıklara bulaşmamış kimseleri tercih etmek şeklinde tecelli eden bir imtihan yaptık. Bu imtihanımız esnasında beni en çok duygulandıran husus şu oldu. 129 kişinin 129'unun da Türkiye'ye ilahiyatçı olarak gelmek istekleri tabii ki malî imkânsızlıklar dolayısıyla yapılacak imtihanda onların bir kısmının mağduriyet ve mahrumiyeti beni çok etkilemişti. Ve yapılan imtihanda Diyanet Vakfı'nın kendilerine tahsis edeceği kontenjanı aşmamaya özen gösterdik. Bu da 10'u kız, 50'si erkek olmak üzere 60 öğrencinin seçimi şeklinde tecelli etmiştir.

S- Bu öğrencilerin Türkiye'deki eğitimine niçin ihtiyaç duyduunuz?

C- Bunun birkaç sebebi var. Birinci sebebi bu çocukların Türk olmaları ve Türkiye kültürünü, Türkiye örf ve adetini, Türkiye'deki İslami yaşantıya

Kırgızistan'dan Türkiye Diyanet Vakfı tarafından ülkemize getirilen ilahiyat hazırlık sınıfını okuyan öğrencilerle kısa bir röportaj yaptık.

S- İsminizi öğrenebilir miyim?

C- Halil bir Guaytullahoğlu

S- Niçin ilahiyat fakültesinde okumayı istediniz?

C- İslâm Dinini gerçek manasıyla öğrenmek komünizm baskısı altında dinlerini unutmuş Kırgızistan'lı kardeşlerime İslami öğretmek amacıyla ilahiyat fakültesinde okumaya karar verdim.

S- Peki niçin okumak için Türkiye'yi seçtiniz?

C- Türkiye'deki insanlar bizim soydaşlarımızdır. Biz gardaşık başka ülkeye gitmek doğru olmaz.

S- Burada size verilen eğitim nasıl, memnun musunuz?

C- Allah razı olsun buradaki eğitimcilerden. Biz Türkiye'ye geldiğimizde Türkçe konuşmayı, Kur'an okumayı hiç bilmiyorduk. Bize A,B,C'den elif-ba'dan başlayarak Kur'anı ve Türkçe konuşmayı öğrettiler. İslâm Dininin temel esaslarını öğrettiler biz kendilerine şükran borçluyuz.

S- İlahiyat fakültesini bitirdikten sonra ne yapacaksınız?

C- Kırgızistan'da İslâm Dini tam olarak bilinmiyor. Ben burada öğrendiklerimi kardeşlerime öğreteceğim inşallah. İmam olmayı düşünüyorum.

alışmalandır ki, Türkiye Diyanet Vakfı, eğer bu çocuklar Türkiye'ye getirilirse, alışkanlıklarını daha kolay kazanabileceği inancında olması hasabiyle bu çocukların Türkiye'ye getirilmesinde yarar gördüler. İkinci bir husus Kırgızistan'daki dini yapılanma, ahlâkî durum maalesef bir ilahiyatçının rahat bir eğitim görmesine imkân verecek düzeyde değildir. Maalesef ülkenin şartları bu Dolayısıyla bu çocuklar Türkiye'de eğitim görürlerse daha kısa yoldan, daha kolay bir şekilde bulundukları alışkanlıkları bir tarafa bırakarak arzu edilen ilahiyatçı niteliğini kazanabilecekleri inancı bu çocukların Türkiye'ye getirilmesine imkân sağlamıştır. Bir başka husus bence en önemli hususlardan bir tanesidir. Konuya eğitim açısından yaklaşıldığından bu çocuklar Kırgızistan'da arzu edilen nitelikte ilahiyat eğitimi verecek öğretim elemanlarına sahip değildir. Kırgızistan şartları buna imkân vermemektedir. Eğer Türkiye'ye getirilirlerse bu çocukların ilahiyat eğitimleri almaları, Türk hocalar tarafından onlara din eğitimi verilmesi mümkün olacaktır. O zaman şöyle bir durum ortaya çıkıyor. Mademki Kırgızistan'da ilahiyat eğitimi verecek yeterli alt yapı yoktur. Bu çocukların Türkiye'ye getirilip eğitilmesinde yarar vardır. Bu şöyle de düzeltilebilirdi. Burdan Türk hocalar oraya giderler, onlara ilahiyat eğitimi verilebilirdi. Ancak işin ileriki aşamalarında Türkiye'nin önemi biraz daha fazla artacaktı. Hocalar Türkçe konuşacak, din eğitimi veren kitaplar Türkçe olacak bu kadar kısa süre içerisinde kendi ülkelerinde bugün konuşulan Türkçeyi onları bu kısa mesafe içerisinde öğretme imkânı olmayacaktı.

İşin bir başka yönü daha var. O da tali olmakla birlikte bu öğrenciler akademik bir havaya konsantre olmaları, girmeleri gerekmektedir. Bir din eğitimi veren kurumu gözleriyle görmeleri ve oranın hayat tarzını eğitim şeklini de müşahade etmeleri gerekmektedir. Dolayısıyla Türkiye'ye getirilmeleri pek çok yönden gerekliydi. Ve Kırgız idareciler de bunların Türkiye'de eğitim görmelerini kendilerine sağlanacak yararlar aç-

S- İsminizi öğrenebilir miyim?

C- Azime Maddehan

S- Niçin başka bir fakülte de- ğilde ilahiyat fakültesinde oku- mayı tercih ettiniz?

C- Biz kendimizden sorumluyuz. Hepimizi Allah yarattı ve bir gün yine Allah'ı Teâlâ'nın huzuruna çıkacağız. Bu sebeple Dünyada yaptıklarımızdan sorumlu tutulacağız. Fakat İslâm'ı tanımadığımız için neyin yasak, neyin helal olduğunu bilmiyorduk. Bizim memleket şartlarına göre bunu öğrenmenin tek yolunun ilahiyat fakültesini okumakta gördüm ve Allah'ıma şükürler olsun Türkiye'de fakülteye başladım, inşallah burada öğrendiklerimizi halkımıza da anlatacağız. Kırgızistan'da bizim halkımız ilime muhtaçtır. Biz inşallah İslâm'ı, Kur'an'ı öğterip Allah'ı tanıttacağız. Allah nasip ederse kız liseleri açmayı, medreseleri çoğaltmayı, İslâm'ı yaşamayı ve İslam bayrağını Orta-Asya'ya dikmeyi hedefliyoruz. İnşallah tüm müslümanlar bir olup Turan devletini

kuracağız. Bizler Allah'ın sevdiği hakiki müslümanlardan olacağız.

S- Niçin başka İslam ülkeleri de- ğilde Türkiye'yi seçtiniz?

C- Türkiye'deki insanlar bizim kardeşimizdir. Biz onun için Türkiye'ye gelmek istedik. Aslında bazı korkularımız da vardı. Bizleri kabul edeceklerimi, ahlakımızı, davranışlarımızı beğenecekler mi yoksa bizi dışlayacaklar mı diye. Ama Allah razı olsun, bizleri kendi evlatları gibi bağışlarına bastılar. Türkiye Diyanet Vakfı tüm ihtiyaçlarımızı karşıladı ve bize çok sıcak ve yakın ilgi gösterdi.

S- Ailenizden uzakta, Tür- kiye'de eğitim görüyorsunuz. Gerek sosyal yaşantınızda ge- rekse eğitim alanında kar- şılaştığınız zorluklar var mı?

C- Biz öyle zorluk görmedik. Hep iyi insanlarla karşılaştık. Ben hiç kötü insan görmedim ve Türkiye'ninde hep iyi olduğuna inanıyorum. Dersler de hocalarımız bizlere ayrıca yardım ediyorlar. Zorluklarla karşılaşmıyor.

sından zaruri olmalarından dolayı Türkiye'ye gönderilmeleri şart koşuldu.

O zaman şöyle bir problem ortaya

Kırgızlı öğrenciler sınıflarda.

çıktı. Türkiye'ye gelirse bu öğrenciler nasıl eğitilecekler, nerede eğitilecekler konusuydu. Kırgızistan Oş Üniversitesi rektörlüğü Türkiye'ye bir heyetle geldiler. Türkiye'de ki dini eğitim veren kurumlar ve Türkiye Diyanet Vakfı hakkında detaylı bilgi sahibi oldular ve daha sonra Ankara Üniversitesi ile Oş Üniversitesi arasında bir kültürel ve akademik dayanışma protokolü imzalandı. Bu dayanışma protokolü çerçevesinde Kırgızistan'da eğitim verecek olan ilahiyat fakültesinin Ankara Üniversitesi bünyesinde faaliyetini sürdüren ilahiyat fakültesinin muadili veya benzeri bir kurum niteliğine kavuşması ortak bir prensip kabul edildi. Böylece Ankara Üniversitesinin İlahiyat Fakültesi onlar için bir model fakülte niteliği kazandı. Bu açıdan da Türkiye'ye getirilmesi zaruret halini almış oldu.

S- Öğrencilerin bütün ihtiyaçları bildiğimiz gibi Türkiye Diyanet Vakfı tarafından karşılanıyor, bu konuda açıklama yapar mısınız?

C- Kırgızistan'a bir ilahiyat fakültesi kurulması fikri ortaya atıldığı zaman Türkiye Diyanet Vakfı bu hususta yapılacak bütün harcamaların kendileri tarafından karşılanacağını peşin olarak kabullenmişti. Bu ilahiyat fakültesinin Türkiye'de birinci sınıfı, Kırgızistan'a göre, hazırlık sınıfını, Türkiye'de okumaları prensip dahilinde olunca bu öğrencilerin bütün masraflarının Türkiye Diyanet Vakfı tarafından karşılanacağı artık açıklık kazanmış oluyordu. Türkiye'de bu öğrenciler ilahiyat fakültesinin hazırlık sınıfını okumak şartıyla geldiler. Hedef şuydu: Bu çocuklar kısa bir sürede yani bir eğitim yılı içerisinde Türk kültürünü, Türkiye'deki İslami yaşantıyı, Türk kardeşleriyle muadeleti, adab-ı muasereti kaynaşmayı sağlasınlar ve birinci sınıftan itibaren Kırgızistan'da ilahiyat eğitimine Türkiye'den giden ilim adamları tarafından devam etsinler ve böylece orada filizlenen bu ilahiyat fikri, diğer Kırgız halka da örnek bir model teşkil etsin isteniliyordu. Böylece Türkiye'ye gelen ilahiyat fakültesi öğrencilerinin Türkiye'de uygun olan bir eğitim kurumunda istihdam edilmesi ve eğitimlerinin orada yürütülmesi planlandı. Fakat Ankara'nın fiziki şartları

Ankara İlahiyat Fakültesi'nde hazırlık sınıfını okuyan ve Vakfımızın Altındağ Kız Öğrenci Yurdu'nda kalan Kırgızlı Kız Öğrenciler.

yeterli olmaması dolayısıyla, erkek öğrencilerin Ankara dışında bir eğitim kurumundaki bunun Ankara'ya en yakın bir eğitim kurumu olması tercihe şayandı. Kız öğrencilerin de Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi bünyesinde bir eğitim imkanına kavuşmaları hedeflenmiş oldu. Aslında arzu edilen bütün öğrencilerin Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi bünyesinde ayrı bir sınıfta hazırlık eğitimi görmelerine yönelikti. Fakat ilahiyat fakültesinin fiziki şartlarının

ilahiyat Fakültesi ile Bolu Eğitim Merkezi olacak. Buraya geldiğimizde Bolu Eğitim Merkezi'nin ilim yuvası olarak çok müsait şartlara haiz olduğunu ve halen burada bulunan öğretim elemanlarının bir ilahiyat öğrencisi için hazırlık eğitimi verecek nitelikte bulunduklarını görebilmek, bizim ilahiyat eğitimi vermemiz açısından işimizin daha kolay olduğu kanaatini bize kazandırmış oldu. Ancak orada bir koordineyi sağlama ve eğitimde birlikteliği tesis etme ba-

“Bizlerle Kırgızlar arasında bir kan birliği, bir kader birliği, bir tarih birliği, bir ülkü birliği, bir dil birliği söz konusudur.”

buna imkan tanımaması dolayısıyla, Bolu Eğitim Merkezi'nde eğitim görmeleri daha uygun bulundu. 10 tane kız da Türkiye Diyanet Vakfı'nın Altındağ'daki kız yurdunda barındırılarak, ilahiyat fakültesinde kendisine tahsis edilen imkanlara göre hazırlık eğitimlerini yürütmektedirler.

Böylece bütün mali finans Türkiye Diyanet Vakfı tarafından karşılanacak ama fiziki alanlar arzettiğim gibi ila-

kimından Ankara'da hazırlık eğitimi veren, hocalarımızdan da iki tanesinin buraya getirilerek öğrencilere verilecek hazırlık eğitiminde bir denklik sağlanma gibi bir hedef ortaya konuldu. Bu öğrencilerimiz burada Türkiye Diyanet Vakfı'nın kendilerine tahsis etmiş olduğu hizmetler karşısında eğitimlerini sürdür-

“Kırgızistan, Anadolu’nun Orta Asya’daki bir uzantısı, Anadolu’daki Türklerin komünist esaretinde kalan bir hülyasıdır”

mektedirler. Türkiye Diyanet Vakfı her türlü giyimden kuşamdan tutunda, kırtasiye kadar bir insanın zaruri ihtiyacı olabileceğini düşünürseniz hepsini bunlara temin etmiştir. Artısı var bunun. Her ay bir öğrenciye zaruri ihtiyaçların da kullanmaları amacıyla da 350’şer bin lira aylık burs sağlamayı da bunlara uygun görmüştür. Böylece arzu edilen hadise şuydu. Bu çocuklar, eğitimlerinde hiçbir maddi kaygıları olmadan çok iyi yetiştirilerek kazanacakları onurlu bir karakterle ülkelerine döndüklerinde yüce İslâm Dininin dikkat çekici birer temsilcileri olacaklar.

Böylece gerek Bolu’da, gerekse Ankara’da öğrencilerimize her türlü maddi imkânlar sağlandı. Ankara’daki okuyan kızlarımız sabah servisle yurtlarından alınır, fakülteye getirilir, fakültede ders bitiminde aynı servisle alınır. Her türlü ihtiyaçları, giyim, kuşamdan, kırtasiyeye varıncaya kadar kendilerine temin edilmektedir.

Fakat takdir ederseniz ki aynı bir ülkeye ilk defa çıkmış belli yaş grubunun altında olan kimselerin psikolojik olarak bir takım sıkıntıları da olmaktadır. Bu sıkıntıları da bertaraf etmek ve aynı zamanda Türkiye’nin tanıtımını sağlamak amacıyla Türkiye Diyanet Vakfı bunlara zaman zaman gezi programları tertip ederek, eğitimi daha renklendirmeyi çocukların öğretime olan sempatilerini daha da artırmayı hedeflemişlerdir.

Türkiye’nin tarihî ve millî değerlerini, dinî hayatını yakinen tanıyabilmeleri bakımından Bursa, Çanakkale, Edirne ve İstanbul’u

kapsayacak bir haftalık bir gezi tertip ettik. Bununla iki hususa öğrencilerimizin dikkatini çekmek istedik. Birincisi şu; atalarımız onların atalarıyla kardeşler. Onların ataları komünizmden dolayı kendi ülkelerinde hiç bir dinî eser yapımına imkan bulamamışlardır. Bizim atalarımız hürriyet ortamının verdiği imkânlar ölçüsünde dinî duygularının tecellisi olarak Anadolu’da islâmî bir damga vurulması hususunda ne gerekiyorsa hepsini yapmışlardır. Onların yapmış oldukları bu eserler Anadolu’nun müslüman Türk’ün yurdu olduğunu bütün efkân umumiyeye yani dünyaya ilân edici niteliktedir. Çanakkale gezimizin önemli bir yer tuttuğunu

ifade etmek isterim. Orada hedeflenen şuydu; Biliyorsunuz komünizm insanları entel bir hale getirmeyi ve fakirlikte eşit saymayı hedeflemektedir. Din, dil, milliyet, vatan duygularını bertaraf eden bir zihniyetin, bir ideolojinin teşkilatı hali olarak düşünülür. Biz Çanakkale’yi göstererek vatansız bir yurt olmayacağını vatan olmadan inancın, milliyetin ve kültürü ayakta tutan değerlerin ayakta tutulamayacağını göstermek ve vatan için şehit olanların kimliklerini, hatta niçin şehit olduklarını da onlara öğretebilme imkânı elde etmiş olduk ki, ileride kendi ülkelerine giderlerse vatanlarının kıymetlerini daha iyi takdir etmiş olmaları ve vatanın vatan olabilmesi için nelerin feda edilebildiğini daha yakinen görmelerine imkân sağlamak içindi. Böylece biz onlara hem Türkiye’yi daha yakinen tanıtmış, hem Türkiye’nin güzelliklerini bunlara öğretmiş, hem de eğitim arasında kısa bir tatil imkânı vererek onların yorulan zihinlerini dinlendirmeyi sağlamış olduk.

S- Verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederiz.

ANKARA'da Okuyan *Kırgızistan'lı Kız Öğrenciler Vakfımızı Ziyaret Etti*

Türkiye'de hazırlık sınıfı eğitimlerini tamamlayarak yaz tatilini geçirmek üzere ülkelerine dönen Kırgızlı öğrencilerden Ankara'da okuyan kız öğrenciler Vakfımızı ziyaret ederek Mütevelli Heyeti Üyesi Mustafa Bayraktar Bey'le görüştüler.

Kırgızlı kız öğrencilerle sohbet eden Mustafa Bayraktar, öğrencilerin başarısından duyduğu memnuniyeti dile getirerek "Biz sizin bu başarınızdan çok memnun olduk en az kendi çocuklarımızın başarısı kadar sizin başarılarınız bizi mutlu etti.

Sizler inşallah Kırgızistan'da büyük hizmetler vereceksiniz.

Bizim sizden istediğimiz şudur; İslâm Dini'ni doğru öğrenmek, hurafelerden yanlışlardan arınmış olarak öğrenmek ve anlatmak.

Memleketinize gidince göreceksiniz, din namına yapılan çok yanlış şey-

lerle karşılaşacaksınız. Sizler inşallah doğruları güzellikle anlatıp doğrusunu öğreteceksiniz. Aksi takdirde hurafeler ortaya çıkar, bu da insanları hüsrana götürür." dedi.

Kırgızistan'ın tarihi geçmişi hakkında ve Kırgızistan'ın şu andaki sosyal yapısı hakkında bilgi veren Mustafa Bayraktar "Asırlara dayanan 70 yıllık bir istibdat döneminden geçtiniz geldiniz, birbirimizden fazla habermiz yoktu. Ama bugün iyi bir noktaya geldik. Bizim sizden istediğimiz bugün burada İslâm'ı çok iyi öğrenip sonra memleketinizde İslâm'ı öğretmektir.

Dünyada İslâm Dini'ni en güzel anlayan millet Türk milletidir. Türk milletindeki merhamet, yakınlık duygusunu başka milletlerde bulamazsınız. Türk milleti mübarek bir millettir. Güzel bir millettir. Türk derken Kırgız'da bunun içindedir. Öz-

bekte, Kazakta, Tatar'da, Türkmen de, biz Türk deyince hepsini birden kabul ediyoruz.

Rus; Kazağa kazaklığı, Kırgıza kırgızlığı, Özbeğe özbekliği, Türkmen Türkmenliği öyle bir aşıladı ki; şimdi Özbek Kazağa, Kazak Türkmen, Türkmen Kırgıza hep yabancı milletler gibi bakıyor. Bu yanlıştır. Biz özümüz bir, dinimiz bir, peygamberimiz bir, Kâbemiz bir, Allah'ımız bir, herşeyimiz bir. Şimdi biz düşmanı da uyandırmadan kendi gönlümüzde dünyayı büyüteceğiz, kendi gönlümüzde sevgimizi büyüteceğiz. Birbirimizi çok seveceğiz, birbirimize bağlanacağız ve yarımlaşacağız. Bugün bizim imkânlarımız biraz daha iyi size, sizin yarın bize karşılıklı yardımlarla dünyada bize layık olan güzel bir yere geleceğiz." dedi.

MAKALE

Prof.Dr. Bahaeddin YEDİYILDIZ

FERTLER ARASI İLİŞKİLER ve İSLÂM

Çağdaş medeniyetin yüceliği ya da zafiyetleri, günümüzün tutkulu tartışmalarına konu olmaktadır. Çok kişi, modern toplumun köleleştiren boyunduruğundan kurtulmak istiyor. Çokları da sinâî, sosyal ve siyasî teşkilatlanmalarda değişmelerin gerekliliğine dikkat çekiyor. Hemen hemen herkes, insan'ı daha çok nazarı dikkate alan, insanlar arasında daha iyi ve daha mantıklı münasebetler kuran bir ilerlemeden yana tavır koyuyor.

Fertler arası münasebetler hakkındaki bu düşünceler, XIX. ve XX. yüzyıllarda son derece gelişmiştir. Bu problemin birbirini takip eden iki safhası vardır : Birinci safhayı, meselenin dış teşkilatlanmayı hedef alan sosyal cephesi, ikinci safhayı ise fertler arası ilişkilerin mahiyetini açıklamayı deneyen psikolojik cephesi teşkil ediyor.

Meselenin sosyal cephesi bazı zorunluluklar sonucunda ortaya çıkmıştır. Her şeyden evvel insanların yaşamak zorunluluğu vardı. Bu, çok veya az gelişmiş ortak gayretlerle dış dünyanın fethini gerektiriyordu. Öyle ki, insanlar kendilerini ve hemcinslerini incelemekten zevk almamakları gibi buna ihtiyaç da duymuyorlardı. Her şeyden önce, eşyaya hâkim olmak ve etkili olmak zorundaydılar.

XIX. yüzyılda, bilgi birikimi, özellikle bilimlerin gelişmesi ve sonuçlarının hızlı bir şekilde yayılması, muhtelif sosyoloji teorilerinin doğmasına yol açtı. Bu teoriler o zamana kadar şuursuz kitleleri şuurlandırarak gruplar hâline gelmelerine vesile

oldu. Onları, özellikle Batı'da, her türlü feodaliteye ve tabiatın tuzaklarına karşı korudu; böylece önemlerini artırdı. Fakat bu sosyal ve kolektif doktrinler insanlar arasındaki münasebetlerin özel mâhiyetini açıklamıyordu. İnsan kendisine bağlı dış dünyanın etkisine mahkum gözüktüyordu. Gitgide, bu etkiden kurtulmak, kendini tanımak, kendisi ve hemcinsleri üzerinde düşünmek, hayatının ve hürriyetinin anlamının şuuruna varmak istemekteydi.

İkinci safhada ve İkinci Dünya Harbi'nin etkisiyle, zihinler her zamankinden daha çok insan problemlerine, onları birleştiren ve ayıran şeylere çözümler bulmaya yöneldi. Hemcinsi karşısında insan problemi çağdaş düşünürlerin belli başlı meşguliyetlerinden biri oldu ve bu mesele egzistansiyalist (varoluşçu) felsefenin merkezini teşkil etti.

Bilindiği gibi modern insan ve bilhassa Batılı, kaygılarının çözümünü dinde aramamaktadır. Onun sallantılı veya yanlış bilgiye dayanan imanına çok daha uygun gelen yeni rehberleri bilim adamı, sosyal reformatör veya bugünkü münakaşalara katılan filozoftur. İnsan, kontrol edemediği ilmi dogmalara uysallıkla boyun eğmektedir. Sosyal reformatörler, kitleleri geniş ölçüde etkilemekte; çalışma, mülkiyet ve diğer sosyal müesseseler hakkındaki görüşlerini onların kafalarına yerleştirmektedirler. Ancak bazı modern filozoflar, fertler arası münasebetler konusunda insanın iç dünyasına yönelik düşünceler geliştirmişlerdir.

Bu filozoflardan bazıları, tanrı tanımaz bir tavır takınmışlar ve insanlar arasında ve insanın bizzat kendisiyle münasebetleri meselesinde Tanrı'nın hiç yeri yokmuş gibi hareket etmişlerdir. Dinî düşüncüler ise aksine büyük ilahî dinlerin insanlara sunduğu çözüm yolları üzerinde durmaktadırlar.

Burada, fertler arası ilişkiler konusunda İslâm'ın yaklaşım tarzını anlatmaya geçmeden önce, tanrı tanımaz filozoflara örnek olarak J.P. Sartre'in ve din filozoflarına örnek olarak da G.Marcel'in çözüm yollarına kısaca temas etmek istiyorum.

Sartre, fertler arası ilişkileri bir felâketin sebebi olarak görür ve bu ilişkiyi iki açıdan ele alır. Bir yandan, hemcinslerimiz bizim için her şey gibi nesnedirler, projelerimize girerler. Bizim için onların dünyada varoluşlarının sebebi budur. Diğer yandan, Sartre'cı tahlil, meselenin ikinci yönünü de ortaya koyar : Biliyoruz ki, hemcinslerimiz bizim gibi şuurlu varlıklardır, şüphesiz onlar da dünyayı kendi görüş açılarıyla görürler. Onların da bizi vasıta ve âlet olarak kullandıkları projeleri vardır. Dolayısıyla bu sefer onlar açısından biz nesne durumuna düşmekteyiz. Öyleyse, bu durum, kişinin başkasıyla münasebetini, diğer bir ifadeyle kölelik ve çatışmanın mâhiyetini şartlandırır. Gerçekten, başka biri bizim dünyamıza girdiği zaman, bize ait olan her şey onun bakışıyla dağılmış gibidir, onu ele gecirmekte, bizim dünyamızı çalmakta ve bizi görünüşümüze, vücudumuza göre yargılamakta, hürriyetimizi ihlâl etmektedir; eğer imkân verirse bizi köleleştirecektir. O halde, kurtuluşun tek yolu karşı koymaktır, yani onu bastırmak, dışarı atmak, dünyamızı ve hürriyetimizi çalmasını engellemek için ona hâkim olmaktır. Sartre, burada çok şiddetlidir. Başkasının ortaya çıkması, "bize ölüm ve cehennem azabı" getirmektedir. Veya Sartre'a göre, bir araya gelen iki kişi, birbirini köleleştirmek veya köleşmekten sakınmak için fırsat kollayan iki insandır. Her şey, iki mülk sahibinin bir malı ceşmesi şeklinde geçmektedir. Yoksa dini görüş açısının başkası ile münasebetler hakkında ortaya koyduğu

gibi malların fazlasını birbirine veren iki canlının karşılaşması şeklinde değil.

Gabriel Marcel'e göre ise, Tanrı tanımaz görüş, kendisinin de kurbanı olduğu kötülüğü bizzat kendi içinde taşır. Bu sebeple, Sartre'cılık başkalarının varoluşunda sadece potansiyel bir gasp tehlikesi gören benlik şuuru varmaktan aşırı derecede hoşlanır. Bu bir egosantrizm, yani kendisini kâinatın merkezi sanma dâvâsıdır. Bu anlayışa göre insan her şeyin kendisini kuşattığını, tehdit ettiğini, hedef aldığı sanır. Bu görüş başkasına da bulaştırılmak istenen bir iç kötülüğün kaynağıdır.

O halde, kötülük, bir şeyi kendine yöneltmek, "kendini kendinin mâlikî yapmak", "kendisiyle meşgul", "kendisiyle dolu" olmaktır. Bu aşırı formüller, insanı hareketsizliğe, verimsizliğe sevkeder. Böylece insan, hürriyetini, oluş ve aşama kabiliyetini kaybeder. Aynı zamanda bu kendi içine kapalılık hâli, buna maruz kalan kişide sahip olduğu her şeyi kaybetme sıkıntısını geliştirir. Zaman ve başkası, bu görüşe sahip olan insanın varlığını, üzerinde titrediği malını tehdit eder. O halde, diğer insanlar sadece savaşılması gereken müstevililerdir. İşte bu anlamdadır ki, dinî varoluşçuluğun öncülerinden biri olan Pascal, "Ben" nefrete layıktır demiştir.

Başkası karşısında kişinin kendi iç dünyasını incelemesi sırasında, kendi kendisi hakkında takınacağı gerçek tavır, hür olma, uygun ve hazır olma tavrıdır; bu, insanların ortak menşeiini hatırlayan insanın tavrıdır. Bu durumda, diyor Gabriel Marcel, biz kendimizi korumaya muhtaç bir varlık olarak düşünmeyiz, dünyaya ve hemcinslerimize açık oluruz. Örnek biri karşısındaki hayranlık duygusu, bizi bizzat kendimizi düşünmekten alıkor, bizi yüceltir ve bizim ulûhiyete doğru yükselmemize sebep olan yaratıcı hamle katkıda bulunur.

O halde, başkasının mevcudiyeti bizi ancak bizde bizzat kendimizin düşmanı olan şeyden, egosantrizmden, bencillikten ve onun ezici karamsarlığından kurtarır. Başkasının varoluşunu düşünmemiz, bizi uyarır ve bize ilham kaynağı olur. İster cömert veya düşmanca, kıskanç veya ilgisiz olarak başkasının bakışı, elverişli

olduğumuz zaman, bizi harekete geçirir ve manevî hayatımıza, iç dünyamızın zenginleşmesine yardımcı olur.

Sahip olunan şeyi, insan olmanın ortak gururu içinde, başkasına sunmaya muktedir olmak gerekir. O halde tecrübe, insanları fikir birliğine götürmektedir. Biz başkasını, kendisinde kendimizi keşfettiğimiz ve kendisiyle yüceltiğimiz birisi olarak telakkî ediyoruz.

Bu çözüm problemin din açısından ele alınışı neticesinde ortaya çıkmaktadır ve G. Marcel'in mensup olduğu Hristiyanlığın sınırlarını aşmaktadır, çünkü vahye dayalı büyük din mensuplarının ortak görüşüdür bu. Fertler arası münâsebetlerin bu psikolojik tahlilinde sık sık insanların ortak menşei hatırlatılmakta ve onları bölün anlaşılmazlığa rağmen aralarında bir barış vaadi gözler önüne serilmektedir.

İnsanlara birbirleri sayesinde yücelme, kendini aşma, daima daha verimli bir şahsiyetin zenginleşmesine doğru yol alma imkânı verecek bu anlaşma ve uzlaşmayı mümkün kılmak için en iyi yolu aramak gerekmektedir. Müslüman, Kur'an'da ve onun tespit ettiği ahlâkî faziletlerin uygulanışında, kendisine adâlet ve kardeşliğin hüküm sürdüğü bir insanlık toplumunun inşasına katkıda bulunma imkânı verecek bütün unsurları bulabilmektedir.

Bu ahlâkî faziletler, Kur'an'da uzun uzadıya anlatılmaktadır. Bunlar birbirini tamamlayan üç grupta toplanabilir. Her şeyden önce ne mevcut dünyaya hâkim olmak ne cenneti kazanmak, fakat mutlak iyiliği uygulama gayesine mâtufl kazanılmış şahsî bir fazilet. Burada mühim olan, Tanrı'nın iradesini gerçekleştirerek, rızasını kazanmaktır (Kur'an, XI/272; XCII/20). Bu, ruhun ölümü olan her türlü bencillikten uzak kalarak insanın benliğinden kurtuluşunu ifâde etmektedir.

Sonra sıra hemcinslerimizle münâsebetlerimizi tayin eden fertler arası faziletlere gelmektedir. Bunlar eski vahiylerin kişinin başkasıyla münâsebeti hakkındaki hükümlerini tamamlayarak, onları adâlet ve şefkat prensipleri üzerine dayandırarak bir araya getiren faziletlerdir. Böylece alternatifleri bertaraf edilmeyen ahlâkî

bir denge kurulmak istenmektedir. Kur'an'ın şu hükmü bunu açıkça göstermektedir : "Eğer cezalandırıcaksanız size yapılan azabın eşiyle cezalandırın. Fakat sabrederseniz, and olsun ki o, sabredenler için daha iyidir" (XVI/126).

Üçüncü grup kolektif faziletler, yüksek bir seviyeye ulaşmış evrensel faziletler grubudur. Kur'an öğretisi içinde, imanda kardeşlikten başka bir de Âdem'de kardeşlik vardır (XLIX/10, 13). Bu sebeple, dinlerin farklılığı müslümanların başkalarına iyilik yapmalarına engel teşkil etmez (Kur'an, LX/8). Gayrimüslimlerin yaptıkları kötülük müslümanları onlara karşı adâletsizliğe sevketmez (Kur'an, V/28). İslâm'a göre, hangi din ve ırktan olursa olsun her fert ve her topluma karşı doğru ve adaletli olmak gerekmektedir (Kur'an, III/75-76).

İngiliz diplomat H.A. Munro Butler Johnstone'un 1876'da yayınladığı Türkler -Karakterleri, Terbiyeleri ve Müesseseleri- (Şark Meselesi ile ilgili dolayısıyla) adlı kitabında tasvir ettiği Osmanlı toplumunun temelinde işte İslâm'ın bu faziletleri yatmaktaydı. Johnstone, Osmanlıları şöyle tanımlıyordu :

"Türkiye'de ilk bakışta iki şey birbirine aykırı gibi gözükse de aslında bunlar samimi bir şekilde birbirleriyle ilgilidir. Bu iki şey insanlar arasında sınıf farkı olmaması, öte yandan her kademede insanlar arasında içten gelen bir hürmet ve bağlılığın bulunmasıdır. Gerçekten Türkiye'de sınıf ayırımı, insanların kendi dünyalarında kapalı yaşamaları, herkesin birbirinden şüphelenmesi, birbirlerine zıt ve düşmanca bakmaları diye bir şey yoktur. Bundan dolayıdır ki, Türkiye'de hâliyle sınıflar arası kamplaşma, sınıflar arası kin, sınıf menfaatları ve bunların doğuracağı ihtilalcî arzulardan da söz edilemez. Hararetle 'barbarları' Avrupa'nın dışına atmaktan söz ettiğimiz zaman yukarıda dile getirdiğimiz gerçeğin bir millete verdiği gücü bir an düşünün. Bana göre Avrupa'da kelimelerin tam mânâsıyla bir millet vardır. O da Osmanlıdır".

Batı'nın 'barbarları' Avrupa'nın dışına atma arzuları sönmemiştir, ancak düşünülmesi tavsiye edilen gücün bugün ne durumda olduğunun iyi değerlendirilmesi gerekmektedir.

TÜRKMENİSTAN HEYETİ

Mehmet Nuri Yılmaz
Türkmenistan heyetini
kabul ederek
bir süre görüşti.

Türkmenistan Maktumkuli Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof.Dr. Amanova Maral Bazarovna ile Üniversite bünyesinde yeni açılan İlahiyat Fakültesi Dekanı Doç.Dr. Seyyid Öveznepezev Vakfımızı ziyaret etti.

Daha önce imzalanan bir protokolda Türkmenistan'da, bina gösterilmesi durumunda Türkiye Diyanet Vakfı'nın bu binayı ilahiyat fakültesi olarak hazırlayacağı, eğitim ve öğretim alanında her türlü yardımın yapılacağı kararlaştırılmıştı.

Bu protokolden sonra ilahiyat fakültesinde okumak üzere Türkmenistan'dan 30 öğrenci seçilmiştir. Bu öğrenciler ilahiyat hazırlık sınıfını şu anda Türkiye'de okumaktadırlar. Bu öğrencilerin tüm masrafları da protokol gereği Türkiye Diyanet Vakfı tarafından karşılanmaktadır. Bu öğrenciler hazırlık sınıfı eğitimini tamamladıktan sonra üst sınıf eğitimlerine Türkmenistan'da açılan ilahiyat fakültelerinde devam edecekler.

Türkiye'deki ilahiyat fakültelerinin verdiği eğitim ve öğretim hakkında bilgi almak ve incelemelerde bulunmak üzere ülkemize gelen Prof.Dr. Amanova Maral Bazarovna ile Doç.Dr. Seyyid Öveznepezev, Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz'ı ziyaret ederek bir süre görüştü.

Toplantıda Prof.Dr. Amanova Maral Bazarovna, Türkmenistan'daki şartların öğrencileri dünya şartlarına göre yetiştirmenin mümkün olmadığını belirtti. Bazarovna, 70 yıllık bir devreden sonra ilahiyat fakültesi açılmasını henüz herkesin kavramadığını söyleyerek, ilahiyat fakültesi açılması amacıyla tahsis edilen binanın çok güzel bir şekilde tefriş edilmesi, öğrencilerin güzel bir ortamda eğitim gördüklerini halkın görmelerinin faydalı olacağını ifade etti.

Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz

maz'da, Türkmenistan'da her sahada büyük gelişme olduğunu ifade ederek, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı olarak her türlü yardımın yapılacağını beyan etti.

Daha sonra Türkmenistan'dan gelen heyetle Vakfımız Genel Merkezinde bir toplantı yapıldı. Toplantıya Türkmenistan heyeti, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti II. Başkanı Halit Güler, Vakfımız Mütevelli Heyeti Üyesi Mustafa Bayraktar katıldı.

Mustafa Bayraktar, heyete hitaben yaptığı konuşmada, Türkmenistan'da ilahiyat fakültesi açılmasının şart olduğunu ancak ilahiyat fakültesi açıldıktan sonra, İran, Mısır, Suudi Arabistan ve diğer İslâm ülkelerine ilahiyat eğitimi için öğrenci göndermenin doğru olmayacağını, ancak master ve doktora eğitimi için gönderilmesinin doğru olacağını söyledi.

Prof.Dr. Amanova Maral Bazarovna'da ilahiyat fakültesi açıldıktan sonra dışarıya ilahiyat eğitimi için öğrenci göndermeyeceklerini çünkü buradan mezun olan öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayacağını belirtti. Bazarovna, Bakanlar kurulunda ve üniversite öğretmenleri arasında ilahiyat fakültesini lüzumsuz görenlerin olduğuna değinerek "öyle bir okul açmalıyız ki, buradan çıkan öğrencilerin molla olmadığını, din eğitimi almış aydın birer insan olduklarını onlara gösterip sabit fikirlerini ortadan kaldırmalıyız." dedi.

Halit Güler de yaptığı konuşmada, Türkmenistan'a ilahiyat fakültesinin açılmasının şart olduğunu belirterek buradan eğitim almış ve mezun olmuş insanların topluma fay

dalı insanlar olacağını söyledi. Aksi takdirde şartlandırılmış öğretim yapan bazı ülkelerden gelen insanların belli yerlere geleceğini ve onların topluma dinî bakımdan şekil vereceğini belirterek bunun da çok zararlı olacağını ifade etti.

Bu fakülteden faydalı ve iyi insanlar yetiştirilmesine işaret eden Halit Güler; "Açılan ilahiyat fakültesinden, memleketin geleceğini çok iyi gören ve düşünen, milletin bütünlüğüne ve beraberliğine katkıda bulunacak, bunların dinî düşüncelerini çağın işine yarayacak şekilde aydınlatarak, zihinlerini geliştirecek insanlar yetiştirmek zorundayız. Biz bunları yetiştirmesek, din adına çok kötü şeyler olur. Çok büyük yanlışlar yapılır ve vaktiyle komünizmin yaptıklarını, ateizmin yaptığını, bu sefer din adına başkaları yapar. Bir felaketten başka bir felakete sürüklenir. Bunu önlemek için de toplumu, halkı yaptığı işlerde faydalı kılmak için, bu insanlara ihtiyaç var. Bunların hepsi din adamı olmayacak, hepsi imam olmayacak, ticaretle uğraşacaklar, hükümetten görev alacaklar, her iş alanlarında çalışacak, yer altı, yer üstü zenginlikleri ülkenizde, kardeş cumhuriyetlerde faydalı hale getirebilecek ve bunları bu istikamette yararlı çalışmalara sevkedecek dinî yönden bu heyecanı, bu gayreti verecek ileri görüşlü insanlar yetiştireceğiz." dedi.

Konuk heyetle Vakfımız Genel Merkezinde bir toplantı yapıldı.

Malezya Heyeti,

Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz'ı Ziyaret Etti

Malezya'da bulunan vakıflarının, mal ve vakıf arazilerinin geliştirilmesi ve işletilmesi hususunda inceleme ve araştırma yapmak üzere ülkemize gelen Malezya Kuala Lumpur Federal Bölgesi İslâmî İlişkiler Dairesi yetkilileri, Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz'ı ziyaret ederek bir süre görüştü.

Kuala Lumpur Federal Bölge Müftüsü Dato Abdulkader bin Talib, İslâm Dini Konsey Üyesi, Kuala Lumpur Federal Bölgesi Şeriat Kanunlar Meclis Üyesi ve Başmüdürü Prof.Madya Ustaz Haşim bin Yahya, Kıdemli Başmüdür yardımcısı Hacı Mustafa bin Abdurrahman ve Kuala Lumpur Federal Bölgesi Zekat İslâmî İlişkiler Dairesi Müdür Yardımcısı Baitumal Taksim'den oluşan heyet, vakıf gelirlerini dinî kurallara uygun olarak değerlendirmek amacıyla araştırmalarda bulunmak üzere diğer İslâm ülkelerini de ziyaret edeceklerini belirtti.

Heyet, Malezya'daki dinî yapıdan bahsederek Malezya'nın %38'nin Müslüman olduğunu, geri kalan nüfusunda Hristiyan ve Budistlerin oluşturduğunu, ancak Başbakan ve Başbakan Yardımcısının Müslümanlardan seçildiğini belirtti. Hristiyan ve Budistler'le Müslümanların hiçbir problemle karşılaşmadan yaşadıklarını ifade eden heyet, Malezya'nın 14 bölgeye ayrıldığını, her bölgede bölge müftüsü bulunduğunu belirtti.

Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz da, heyetin kendilerini ziyaret etmesinden duyduğu memnuniyeti ifade ederek Diyanet İşleri Başkanlığı hakkında bilgi verdi.

Mehmet Nuri Yılmaz, Türkiye'de Osmanlı'dan kalma birçok vakıf bulunduğunu, buna Cumhuriyet döneminde yenilerinin eklendiğinden bahsederek Türkiye Diyanet Vakfı'nın da Cumhuriyet döneminde kurulan ve hayra hizmet eden bir vakıf olduğunu ifade etti.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın gerçekleştirdiği hizmetleri kısaca anlatan Mehmet Nuri Yılmaz, Türkiye Diyanet Vakfı'nın yurtiçi ve yurtdışında ilmi, dinî, sosyal ve kültürel faaliyetlerde bulunduğunu, Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla bağımsızlığını kazanan Türk Cumhuriyetlerine büyük hizmetler götürüldüğünü anlattı.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın, Türk Cumhuriyetlerine cami, imam-hatip okulları, ilahiyat fakülteleri açtığını, bu okullara gönderilen öğretmenlerin ücretlerini ödediğini, dinî ve millî kitapların basımını sağlamak amacıyla Azerbaycan-Bakü'de bir matbaa kurduğunu, zor şartlar altında yaşam mücadelesi veren soydaşlarımızın acil ihtiyaçlarında kullanmak üzere ilaç, gıda ve malzeme yardımında bulunduğunu, Türk Cumhuriyetlerinden öğrenciler getirerek Türkiye'de okuttuğunu ve tüm masraflarının karşıladığını belirtti.

Mehmet Nuri Yılmaz; Türkiye Diyanet Vakfı'nın yurtiçinde de, müftülük sitesi, cami, Kur'an kursu, öğrenci yurdu, imam-hatip lisesi inşa ettiğini, bunlara malî destek sağladığını, son dönemde de bir özel okul açtığını, yurtdışında doktora ve master yapan öğrencilere burs imkânı sağladığını anlattı.

Görüşmelerden sonra da Malezya heyetiyle bir yemek yenildi.

Özbekistan Heyetiyle
Vakfımız Genel Merkezinde
yapılan toplantı.

ÖZBEKİSTAN HEYETİ

70 yıllık baskı rejiminin ardından bağımsızlığını ilan eden Türk Cumhuriyetlerinden

Özbekistan'da, Türkiye'nin dini yapısı aleyhinde çeşitli propagandaların yapıldığı bilinmektedir. Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı, bu menfi propagandayı izale etmek Türkiye'deki dinî hayatı yerinde görmelerini sağlamak amacıyla; Özbekistan Dinî İdaresi Talim Terbiye Reisi Emanullah Nimetullahyev ile çeşitli camilerde görevli imam ve medreselerde eğitim veren müderrislerden oluşan 13 kişilik heyeti ülkemize davet etti.

Heyete, Türkiye'deki İslâmî yapı hakkında bilgi verildi. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın organize bir şekilde Genel Merkezden illere, ilçelere, kasabalara, mahalle ve köylere kadar

uzandığı ve din görevlileri tarafından buralarda hizmet verildiği belirtildi. Heyetin yerinde inceleme yapmalarını temin amacıyla, Ankara, İstanbul ve Bursa il müftülükleri, ilahiyat fakülte, imam-hatip okulları ve Kur'an kursları gezdirilerek buralarda verilen hizmetler detaylı bir şekilde anlatıldı.

Özbekistan Heyeti'nin katılımıyla Vakfımızda bir toplantı düzenlendi. Toplantıya; Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti II. Başkanı Halit Güler, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Sami Uslu, Mütevelli Heyeti Üyelerimiz Yakup Üstün, İ. Ethem Alimoğlu, Mustafa Bayraktar ile Dış Hizmetler ve Bağlı Kuruluşlar Koordinatörü Niyazi Baloğlu katıldı.

Toplantıda Vakıfların tarihi gelişimi ve gerçekleştirildiği faaliyetler anlatılarak, Türkiye Diyanet Vakfı'nın kuruluş amacı ile yurtiçinde ve yurt-

dışında gerçekleştirildiği hizmetler anlatıldı.

Özbekistan Heyeti Devlet Bakanı Necmettin Cevheri'yi de ziyaret ederek bir süre görüştü. Devlet Bakanı Necmettin Cevheri, Özbekistan'ın Taşkent şehrine, Osmanlı mimarisine uygun bir cami yapmayı planladıklarını müjdeledi.

Özbekistan ile Türkiye arasındaki tarihi bağlara değinen Cevheri, 70 yıllık komünist yönetimin bu dini ve tarihi bağları yok edemediğini kaydetti. İslamiyet'in ilerlemeye kesinlikle engel olmadığına değinen Necmettin Cevheri, Osmanlı'nın 500 yıl boyunca Avrupa'yı ilim ve adaletle yönetmesini buna örnek olarak gösterdi.

Özbek heyeti adına konuşan Özbekistan Dinî İdaresi Talim Terbiye Reisi Emanullah Nimetullahyev de yaptığı konuşmada iki ülke arasındaki tarihi bağlara değindi. Nimetullahyev, Özbekistan Diyanet İşleri Başkanlığı olarak model arayışı içinde olduklarını ve bu sebeple Türk Diyanet İşlerinin yapısını incelemek üzere Türkiye'ye geldiklerini belirtti.

Nimetullahyev, Türkiye'yi her alanda kendilerine örnek almak istediklerini bildirdi. Özbekistan heyeti, Bakan Cevheri'ye millî kıyafetleri ile porselen çay takımını hediye olarak takdim etti.

Özbekistan Heyetine, Ankara, Bursa ve İstanbul'da tarihi ve turistik yerler de gezdirildi.

Heyet
İmam-Hatip okullarını
yerinde inceledi.

ENDÜLÜS MÜSLÜMANLARI-I (Siyasî Tarih)

Doç. Dr. Mehmet ÖZDEMİR

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları Ankara 1994, 245 Sayfa

Son üç yıldır, özellikle Bosna'da gelişen olaylar mü-nasebetiyle ENDÜLÜS adını daha sık duyuyor ve kullanıyoruz. Hattâ Bosna'nın ayakta kalmasına dair temenni ve arzularımızı, bir anlamda tarih tekrerrür etmesin diye "Bosna ikinci ENDÜLÜS olmasın" şeklinde vecizeleştirmiş bulunuyoruz. Ne var ki, Türk okuyucusunun, pek azı istisna, genel mahiyette de olsa Endülü's hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı da bir vâkıdır. Halbuki Endülü's, İslâm kültür ve medeniyetinin gelişip yükseldiği en önemli merkezlerden biri olması yanında, Ortaçağ'da uygar İslâm aleminden geri kalmış Batı âleminde, medenî gelişmelerin taşınmasına aracılık eden bir köprüdür de. Bugün hemen herkesin kabul ettiği üzere, Avrupa'da bilim tarihçilerinin "Karanlık Çağ" olarak niteledikleri dönemin sona erip, aydınlanma ça-ğının başlamasında ilk rolü Endülü's oynamıştır. Öte taraftan En-dülü's tarihi, siyasî tarih açısından da son derece dikkate değer, iyi tahlil edilmesi gereken olaylarla doludur.

Bu önemine rağmen, Endülü's tarihi, ülkemizde her nedense hakettiği ilgiyi görememiştir. Bununla beraber, son yıllarda bu ihmal ve boşluğun hissedilmesi neticesinde, sınırlı sayıda da olsa, akademik çalışmaların yapılmaya başlandığını mem-nuniyetle görüyoruz. İşte Doç. Dr. Mehmet Özdemir'in EN-DÜLÜS MÜSLÜMANLAR - I isimli eseri, bunlardan biridir. Daha da önemlisi, Doç. Özdemir'in bu eseri, Türkiye'de Endülü's ta-rihine dair bir Türk araştırmacı tarafından kaleme alınan ilk ça-lışmadır.

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Oku-Düşün Serisi kap-samında yayımlanan bu eser, müslümanların Endülü's'deki dokuz asırlık varlıklarını siyasî tarih açısından incelemekte ve ko-nuları mümkün olduğunca tarafsız bir yaklaşımla ve de lüzumsuz ayrıntılara girmeden okuyucuya aktarmaktadır.

Yazarın Endülü's tarihinin önemini vurgularken kitabın önsözünde yaptığı şu uyarı oldukça dikkat çekicidir: "Şurası muhakkak ki Anadolu üzerinde yaşayan bizlerin, Endülü's tarihinden çıkarabileceğimiz birçok ders bulunmaktadır. En basitinden şunu hatırlatalım ki, bugün Kıbrıs, Batı Trakya, Bosna Hersek ve Karabağ'da verilen kimlik ve varlık mü-cadelesini, Endülü's müslümanları bundan yüzlerce sene önce İspanya'ya ve onu destekleyen Hristiyan Avrupa'ya karşı vermişler ve sonunda mağlup düşüp, bir kısmı vatanlarını bir kısmı ise kimliklerini kaybetmişlerdir. M. X. yüzyılda, En-dülü's'ün güçlü olduğu yıllarda böyle bir sondan sözedilmiş olsaydı, herhalde herkes buna gülüp geçerdi... Endülü's müs-lümanları güç sahibi olmuşlarsa da uyanık olamamışlardır, belli bir noktadan sonra gevşemişler, ihtiyatı bırakmışlar, bir-lik şuurunu kaybetmişler ve bütün bunların neticesi olarak da toplum bir tefrika girdabına takılıp kalmıştır."

Yazar Özdemir, bu tefrikanın dış güçlere Endülü's'ü işgal etme zeminini hazırladığını belirttikten sonra, etrafı kötü niyetli komşularla çevrili bulunan Türkiye'nin ve Türk milletinin, tarihin tekrerrür etmemesi için yaşanan bu tarih kesitinden mutlaka dersler çıkarması gerektiğini vurgulamaktadır.

Akılcı bir üslupla kaleme alınan ve bir solukta okunabilecek olan bu eserde Endülü's'ün fethi, fetih sonrasında tesis edilen dinî ortam, Avrupa'nın fethi için yapılan seferler, müslümanlara kan kaybettiren asabiye savaşları, Endülü's Eme-vileri döneminde sahip olunan güç ve kudret, bu devleti çöküşe götüren sebepler, düvelü't-tavâif döneminde âlimlerin bir-lik çağrıları ve çabaları, hristiyanların Endülü's'ü işgal plânları, Endülü's müslümanlarını zorla hristiyanlaştırma gay-retleri, engizisyon mahkemeleri, Osmanlı devletinin Endülü's müslümanlarına yaptığı yardımlar ve daha bir çok konu hakkında ilginç ve önemli bilgiler bulunmaktadır.

Yazar Doç. Dr. Mehmet Özdemir'den, bu kitabın devamı olan kültür ve medeniyet tarihini ele alacağı ikinci cildini tamamlayarak okuyucuya kazandırmasını bekliyoruz.

TARİHTE
İSLÂM DEVLETLERİ
DİZİSİ: 03

ENDÜLÜS MÜSLÜMANLARI-1

Doç. Dr. Mehmet ÖZDEMİR

MAKALE

Dr. Abdülbaki KESKİN

BİLİM, ALLAH HAKKINDA BİZE NE ANLATIYOR

"TIME" Dergisinin 28 Aralık 1992 tarihli nüshasının kapağı, bu başlıkla çerçelenmişti...

Kapak konusu da, liberal eğilimli, "New Republic" dergisi kıdemli editörlerinden ve konuya ilişkin bir kaç eseri bulunan Robert Wright tarafından ele alınmıştır.⁽¹⁾

Yazar, "Fizikte, Kozmolojide ve Biyolojideki yeni buluşlar, Evreni bir taraftan daha çok izah edilebilir bir konuma getirirken bir taraftan da, hayretleri daha da derinleştirdiğine ve şaşkınlıkları daha da artırdığına işaret ederek, "...Aceba bu yeni buluşlar dinî inancı zayıflatıyor mu, güçlendiriyor mu..." diye soruyordu...

Doğrusu, yazarın bu soruları bize, başka soruları çağırırdı. Mesela, bilgilerini sadece laboratuvarların dört duvarı arasına sıkıştıran, deneylerle sınırlayan bilgiler, bu duvarların ötesinde de bir takım gerçeklerin olduğunu mu keşfetmeye başlamışlardır. Veya bu deneyler sırasında, yaratılanlarla Yaratıcı arasında yeni ip uçlarını yakalamışlardır...

Az miktarda da olsa, bugün hâlâ, "BIG BANG"⁽²⁾ efsanesine ilmi bir kılıf bulmaya çalışanlarla, Prof. Philip E. Johnson⁽³⁾ gibi bilim adamlarınca papuçları çoktan dama atılmış olan "Darwin" Nazariyesini, "New Darwinizm" adı altında yeniden canlandırma gayretleri içinde bulunanların, ilim ile dinin telif edilemeyeceği iddialarını ileri süren William Provine gibilerin aceba basiretlerini açılmıştır gibi sorular...

"Ecology and Evolutionary Biology" Çevre ve Evrim Biyolojisi Profesörü olan Dr. Provine, 1992'nin son aylarında, "The Scientist" başlığı ile bir dergide yazdığı bir

makalede, "...Darwin Teorisine inananlar, aynı zamanda Allah'a inanabilirler mi...", "...Eğer, Evrim Biyolojisini ciddiye alıyor ve kabul ediyorsanız, içeriye girmeden, kilisenin kapısı önünde beyninizi bir defa daha kontrol ediniz..." gibi provacative (kışkırtıcı) cümlelere yer vermiş ve bu yüzden de makaleyi neşreden dergi, eleştiri yağmuruna tutulmuştu...

Eleştiriler, sadece, bu sözleri izan ve inançlarına hakaret sayanlardan değil, alan ile ilgili uzmanlığını bulunan pek çok bilim adamından da gelmişti...

Bu gelişmeler üzerine, 20.11.1992 tarihinde "National Public Radio'nun "Talk of the Nation, Science Friday" programındaki açık oturuma davet edilen Dr. Provine, burada da, "Atheist", Allahsız olduğunu kaydettikten sonra tüm canlıların var olup, yok oluşlarını Darwin'in Evrim Teorisindeki "Natural Selection" denilen, tabiattaki bir eylem ile vukubulan plansız, gayesiz bir hadise olduğu görüşünü, ilim ile dinin bağdaşamayacağı iddiasını tekrarlamıştır...

Ancak bu iddialar, panelin diğer üyeleri olan, "Astro-Physicist", Astronomi Uzmanı ve Fizikçi, bir araştırma enstitüsünün başkanı, bir caminin imamı, konu ile ilgili ciddi araştırmaları ve incelemeleri bulunan Dr. İmad-ad-Din Ahmad ile "Human genetics and Psychiatrist" "İnsan Genleri ve Psikiyatri Uzmanı, bir tıp fakültesinde profesör ve bir kilisenin papazı olan Dr. Eaves tarafından teker teker çürütülmüştür...

Esasen yukarıda isminden bahsettiğimiz Profesör Philip E. Johnson, "Darwin On Trial" Darwin Duruşmada başlığı ile 1991 de neşrettiği önemli eserinde, sadece Dr. Provine'lerin değil, benzerlerinin de,

ilham kaynağı olan Darwini, bir duruşma üslubu içerisinde yargılıyor, teorisinin dayandığı görüşleri de, bilimsel bir metodla, dikkatli bir biçimde irdeliyor ve teker teker cerh ediyor...

Geçenlerde, Freud'un kafa taşı parça parça dökülen resmini kapak yapan ünlü bir dergi⁽⁴⁾, resmin yanına şunları yazmıştı. "IS FREUD DEAD" Freud öldümü?...

İlahi hilkatı inkâr ederek, yaratılışı, gayesiz, şuursuz, plansız, bir tesadüfün oluşturduğu bir organizm bir evrim kabul eden Charles Darwin (1809-1882) gibi, Viyana'lı Sigmund Freud (1856-1939) da, Batıda, özellikle Amerika Birleşik Devletlerinde yaygın bir biçimde kullanılan ve bir çok aile yuvasının yıkılmasına, bir çok insanın perişan edilmesine sebep olan ve bu yüzden pek çok bilim adamının eleştirisini alan Psikanaliz metodunun mucidi, ebeveyn ve çocuklar arasındaki ilişkileri cinsel duygulara bağlayan eksentrik fikirlerin babası olan bu zatın, ciddi bir şekilde eleştirilen görüşlerinin temelinden çökmeye başladığı, sözünü ettiğimiz dergide hayıflanılarak anlatılıyor...

Pek çok araştırmacı gibi, biz de, 20. Yüz Yılı sadece komünist felsefenin yıkıldığı Yüz Yıl değil, ilim adına yıllardan beri milyonlarca insanı yanıltan Darwinlerin, Freud'ların görüşlerinin de, öldüğü bir yüz yıl olarak görüyoruz...

Şimdi baştaki soruya dönebiliriz... Yukarıda bahsettiğimiz sözde bilimciler bir yana, bundan asırlarca önce, yaratılanlarla Yaratıcı arasındaki ilişkileri bizzat araştırmaları ve gözlemleri ile tesbit etmiş, dünya çapında şöhrete sahip pek çok bilim adamı tanıyoruz... Mesela, onyedinci Asrın meşhur Fransız fizikçisi, Blaise Pascal (1623-1662), bunlardan sadece birisidir...

Pascal, bir gün Paris'te, o günün binek aracı olan Fayton Arabası ile Sen Nehri köprüsü üzerinden geçerken başına gelen bir olayın⁽⁵⁾ fizik kanunlarına göre izahını yapmayınca, olayın arkasındaki gücün, akıl sahibi, Müdebbir, Yüce bir varlığa, yani Cenab-ı Hakk'a ait olduğunu itiraf ederek manastıra kapanmış ve 39 yaşında vefat etmeden önce, Kâinatın çözülme esrarını kasederek, "...Bakire geldi, bakire dönecektir..." demiştir...

Yüz yılımızın başka bir meşhur fizikçisi, Dr. Heywood Floyd, yine aynı Kainatı kasederek, "...Çok büyük olmasının ve bir ga-

yeye sahip bulunmasının dışında, neyin nesi olduğunu bilemiyoruz." diyerek üç yüz yıl sonra bugün adeta Pascal'ın sözlerini tekrar ediyor...

Hayatı boyunca araştırmaya, bilme yakın ilgisi ile tanınan ve kendisi de bir maden mühendisi olan, ABD'nin Cumhurbaşkanılarından Hoover, bundan kırk iki yıl önce CBS radyosuna kaydedilen bir konuşmasında aynen şöyle diyor, "Bilimde keşfettiğimiz şeyler bize, Galaksiden Atomun yapısına kadar, Evrenin, ilahi kudretin yarattığı değişmeyen kanunlarla idare edildiği gerçeğini isbat etmiştir... İnsanlar, yaratılış purosunun (ameliesinin) bir devresinde, vicdan, mânâ ve idealizmin kaynağı olan ruhun Allah tarafından kendilerine üfrülmesi ile diğer yaratıklardan ayrılmışlardır..."

Kainatta Yaratıcının dokunmadığı, ilahi gayesi olmayan hiç bir şey yoktur... Bunları ancak dini bir inançla izah edebileceğimiz inanıyorum..."

(Relativizim) İzafet Teorisi sahibi, meşhur bilgin Albert Einstein, Kainatın göz kamaştırıcı nizamı karşısında kendisine özgü bir sezgi ve anlayış çerçevesinde, mutlak bir yaratıcının mevcudiyetine inandığını belirtiyor ve "Dinsiz İlim Topal, İlimsiz Din Kördür" vecizesi ile, bu inancını özetliyor...

Bilgi, Allah, Evren ve insan ilişkisi konusunda, 12. yüz yılın büyük İslâm bilgin ve düşünürlerinden Al-Ghazali (1106-1111) de, şunları söylüyor : "...Başından sonuna kadar yararlı olacak bilgi, bizzat Allah, Onun nitelikleri (evsafı), işleri (efali), dünya ve ahireti idare eden kanunlarının bilinmesidir... Allah'ın rızasına da vesile olacak böyle bir bilgi, derinliği sınırsız olan bir denizdir... Onu bütünü ile elde etmek isteyenler, devamlı olarak o denizin sahillerinde ve çevresinde dolaşan insanlardır..."⁽⁶⁾

Allah'ın sonsuz kudreti ve bu kudretin muhteşem eseri Kainat karşısında hayret ve aczini saklayamayan, Batının büyük isimlerinden, İngiliz asıllı, büyük tabiat bilgini Sir Isaac Newton (1642-1727) da, asırlar sonra adeta, büyük İslâmî bilgini Gazali'nin söylediklerini onaylarcasına aynen şöyle diyor: "Dünya beni nasıl görüyor bilemem, ama ben kendimi, önünde henüz keşfedilmemiş gerçekler okyanusu yattığı halde, deniz kenarında, daha pürüzsüz çakıllar ve daha parlak salyangoz kabukları bulabilmek için oradan oraya koşuşturan oynayan bir çocuk gibi görüyorum."⁽⁷⁾

Cözüldüğü gibi, doğudan, batıdan, dünkü bugünkü, Hristiyan, Yahudi ve Müslüman büyük beyinlerden görüşlerini aktardığımız bazıları, Allah'ın varlığı, birliği, insan aklının sınırı, ilmin hududu, kainatın bütünü ile çözilemeyen esrarı, Evreni idare eden ilahi kanunlar ve bu kanunları yaratan kudretin sonsuzluğu konularında adeta müşterek bir kanaat belirtiyorlar...

Bundan 1400 küsur yıl önce "Oku" emri ile cehalete, bilgisizliğe karşı evrensel boyutta bir seferberlik ilan eden İslâm'ın kutsal kitabı Kur'an-ı Kerim, pek çok ayet-i kerimesinde insanlığı kendisi ve kainat hakkında düşünmeye, gözlem yapmaya, aklını kullanmaya çağırıştır.⁽⁸⁾ Hatta bir Hadis-i Şerifte, akli olmayanın, dininin olmadığından bile söz edilmiştir...

Bugün İlim Dünyasında, genel olarak, insan bilgisinin akıl, tecrübe ve güvenilir kaynaktan geldiğine inanılmaktadır.⁽⁹⁾

Akl ile kasdedilen bellidir. Tecrübe, hem gözlemleri, hem de deneyleri içermektedir. Güvenilir kaynak ise, dinlerin temeli olan vahidir...

İslâm'da da, esasen, insan bilgisi için bu üç unsurdan söz edilmektedir. Bir farkla ki, İslâm, Vahiyle elde edilen bilgilerle, akıl ve tecrübe ile elde edilen bilgiler arasında bir çelişki kabul etmemektedir...

Zira İslâm, Allah'ı, sadece kutsal kitapların değil, Kâinatın da Müellifi olarak görmektedir. Binaenaleyh, tek kaynaktan gelen bilim ile dinin verilerinin farklı gerçekler olamayacağı inancındadır...

Bu yüzdendir ki, düşünen, araştıran, gözlem yapan bir Müslümanın Gök'te, Allah'ın sonsuz kudretine delâlet eden yıldızları seyrederken duyduğu heyecan ile Kur'an-ı Kerim Ayetlerini okurken hissettiği heyecan farksızdır...

İslâm'da ilim adına ukalalık, şarlatanlık yoktur... Tefekkürleri, araştırmaları, deneyleri ve gözlemleri ile bilgileri artan Müslüman alimlerin, tevazuları, alçak gönüllülükleri de o nisbette artmaktadır...

Nitekim, 1979 yılında Nükleer Fizik'ten Nobel ödülü kazanan Pakistan'lı Müslüman Bilim adamı Abdusselam, ödül haberini duyar duymaz, ilk iş olarak, yakınındaki bir camiye gidip Allah'ın sonsuz ilim ve kudretine tazimen iki rekat şükran namazı kılmış ve tüm insanlığın hidayeti için dua etmiştir...

Şüphesiz sağlıklı düşünen, ilim hay-siyetine sahip iyi bir fizikçi, iyi bir biyoloji uzmanı, iyi bir felsefeci, iyi bir düşünür, sokaktaki sade insana göre, Allah'ın kudretini, Varlık ve Birliğini daha bilinçli olarak görme ve anlama şansına sahiptir...

Bunun içindir ki, Kur'an-ı Kerim'de bilginler, bir taraftan Allah'ın Kudretinden en çok ürperen⁽¹⁰⁾ insanlar olarak takdim edilirken, bir taraftan da, Meleklerle birlikte Allah'ın Varlığına, Birliğine ve Hükümlerine şahit olarak gösterilmişlerdir...⁽¹¹⁾

(1) *Three Scientist and Their Gods*, 1988, *The Moral Animal : Darwin and the Way We Live Now*.

(2) *Bazı bilimciler, Evren'in büyük bir patlama sonunda meydana geldiğini iddia ediyor ve bu teorinin adına da, "Big Bang" diyorlar.*

(3) *P.E. Johnson, Darwin on Trial*, 1991, Pub. by R. Gateway, Wash., D.C.

(4) *TIME*, November 29, 1993.

(5) *Olay'ın detayı için, Pascal'ın Maarif KLASİKLERİ arasında çıkan hayat hikayesine bakılabilir.*

(6) *Ihya Ulum-id-Din, Al-Haj Maulana Fazu-ul Karim, trans., (Lahore: Books Lovers Bureau, 1971) in 4 vols.*

(7) *Newton Isaac 1687, Mathematical Principles of Natural Philosophy, Andrew Motte, Revised by Florian Cajori, in Britannica Great Books, V 34 (Chicago : Encyclopedia Britanica. Inc.)*

(8) *7/185, 10/110, 34/9.*

(9) *Signs in The Heavens*, 1992.

(10) *35/28.*

(11) *3/18.*

Türkiye Diyanet Vakfı'ndan NAHÇIVAN HALKINA GIDA ve İLAÇ YARDIMI

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından, Nahçıvan halkına bir milyar 200 milyon değerinde 60 ton gıda ile ilaç yardımı yapıldı.

Türkiye Diyanet Vakfı, yurtiçinde ve yurtdışında yaşayan vatandaş ve soydaşlarımıza yönelik dinî, millî, sosyal ve kültürel hizmetlere katkıda bulunmakta, ülkemizde ve dünyada değişen ve gelişen şartlar, ortaya çıkan ihtiyaçlar sebebiyle çok farklı ülkelerden ve geniş bir coğrafyadan intikal eden vakî taleplere, Devletimizin artan gücüne ve etkinliğine paralel olarak, millî politikalarımızın uzandığı ve millî çıkarlarımızın söz konusu olduğu her yere ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılmak suretiyle imkânları ölçüsünde yardımcı olmaya çalışmaktadır.

Bu çerçevede Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti Parlamento Başkanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Başkonsolosluğu ve Türkiye Diyanet Vakfı arasında, Nahçıvan'a götürülecek hizmetlerle ilgili bir protokol yapıldı. Bu protokol gereği; Azerbaycan'ın bağımsızlığını ilân etmesinden sonra meydana gelen eko-

nomik sıkıntı ve savaşın verdiği yokluk sebebiyle Nahçıvan halkının acil ihtiyaçlarında kullanmak üzere Türkiye Diyanet Vakfı tarafından, pirinç, ayçiçek yağı, un, makarna, şeker ve kuru fasulyeden oluşan 900 milyon değerindeki 60 ton gıda yardımı ve 44 çeşitten oluşan ve şiddetle ihtiyaç duyulan 300 milyon değerindeki ilaç yardımı yapıldı.

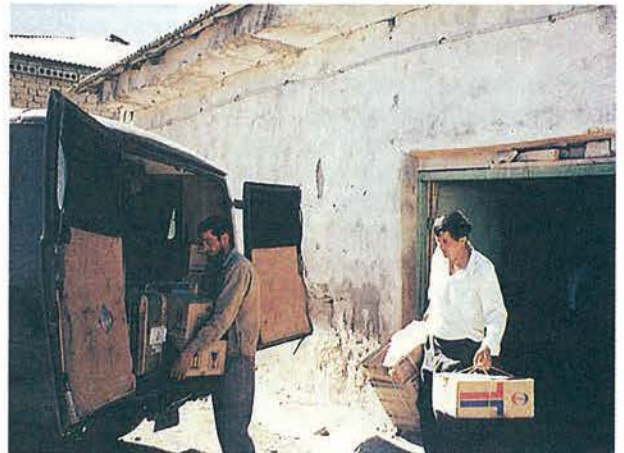
Gıda ve ilaç yardımları, Türkiye Diyanet Vakfı tarafından kiralanan 4 kamyonla Kızılay Derneği aracılığı ile Nahçıvan'a gönderildi.

Yardım malzemeleri, 10 kg. makarna, 10 kg. un, 5 kg. pirinç, 2 kg. fasulye ve 3 kg. ayçiçek yağından oluşan 35 kg.'lık paketler halinde 1.660 aileye dağıtıldı. Yardımların uygun bir şekilde ihtiyaç sahiplerine dağıtımının sağlanması amacıyla Türkiye Diyanet Vakfı'nca personel de görevlendirildi.

Nahçıvan'a ulaşan yardım malzemeleri görevlendirilen personel nezaretinde, şehit aileleri, dul ve yetimlere, fakir öğrencilere ve ihtiyaç sahiplerine dağıtıldı.

Yardımlar Vakfımızdan görevlendirilen personel nezaretinde dağıtıldı.

Yardımlar ihtiyaç sahiplerine dağıtılmak üzere bölgelere sevk edildi.

Türkiye Diyanet Vakfı'ndan Lyon Camii'ne Yardım

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Lyon Büyük Camii'ne ahşap oyma minber ile mihrap çinileri hibe edildi.

30 Eylül 1994 Cuma günü yapılan resmi ve dinî merasimle ibadete açılan Lyon Büyük Camii'nin açılış törenine siyasi, diplomatik, mülki, idari ve sivil erkan ile ülke müslümanları katıldı.

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından hibe edilen mihrap ile minber caminin en göze çarpıcı ana unsurunu teşkil etmiştir. İbadete açılan camiye Vakfımız kanalıyla Türkiye'nin yardımında bulunması, özellikle kahşap oyma, minber ve mihrap çinilerinin çok güzel ve değerli olması hasabiyle, bütün yetkililer, ziyaretçiler ve bütün müslümanlar tarafından büyük bir ilgi ve takdirle karşılanmıştır.

Törende, Türkiye'ye bu hizmetlerinden ve katkılarından dolayı yapılan resmî açılış konuşmalarında da yetkililerce teşekkür edilmiştir.

BAKÜ ŞEHİTLİK CAMİİ'NE MALZEME GÖNDERİLDİ

Azerbaycan Bakü'de, Vakfımız tarafından inşa edilen Şehitlik Hıyabani Camii'nin inşaatında kullanılmak üzere, inşaat malzemeleri gönderildi.

İnşaatı Vakfımızın iştiraklerinden Gintaş tarafından gerçekleştirilen Şehitlik Hıyabani Camii'nin inşaatına 1993 Temmuz ayında başlandı. Kısa sürede kaba inşaatı ve kubbeleri tamamlanan caminin minareleri de yükselmeye başladı.

Bütün masrafları Vakfımız tarafından karşılanarak inşa eden cami, 600 cemaat kapasiteli ve Selçuklu mimari tarzında inşa ediliyor.

Caminin taş kaplaması ve kubbelerinin kurşunla kaplanma işlemi tamamlanmış, iç sıvası da bitmiş durumdadır. Caminin dış kaplamasında kullanılmak üzere piyasa değeri 300 milyon TL. tutarında 12 ton mermer söğme taşları ile biri büyük, 10'u normal olmak üzere toplam 11 adet âlem bir tır ile Bakü'ye gönderildi.

Vakfımız tarafından inşa edilen Şehitlik Hıyabani Camii'nin 1995 Ramazan ayında ibadete açılması planlanıyor.

BUHARKENT ŞUBESİ

Mülkiyeti Vakfımıza ait olan 1032 m2 lik arsa üzerine 500 m2 olarak 1992 yılında temeli atılan Kur'an kursunun, 4 kat olarak kaba inşaatı tamamlandı, sıva ve iç tesisat döşemelerine başlandı.

Bünyesinde 500 kişilik konferans salonu, 200 kişilik mescid, 100 kişilik yemekhane bulunan Kur'an kursu inşaatının bitirilmesi için azami gayret gösterilmektedir.

Gazipaşa Imam-Hatip Lisesi

GAZİPAŞA ŞUBESİ

Gazipaşa İmam-Hatip Lisesi eğitim ve öğretime hazır. Mülkiyeti Vakfımıza ait 5000 m2'lik arsanın 600 m2 alan üzerine yapılan imam-hatip lisesi, 4 katlı ve 28 derslikli olarak inşa edildi.

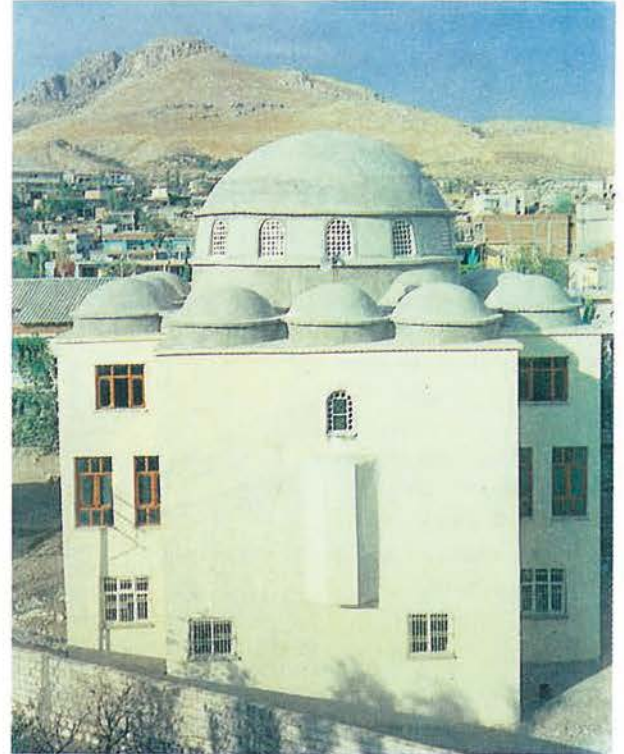
ERGANİ ŞUBESİ

Hiz. Zülkifl Camii İbadete Açıldı.

Türkiye Diyanet Vakfı Ergani Şubesinde, yaklaşık 600 milyon TL. harcama ile 270 m2 üzerine iki katlı, kon kubbeli olarak inşa edilen ve temeli 23.06.1992 tarihinde atılıp 2 yıl 3 ay gibi kısa bir sürede tamamlanan Hiz. Zülkifl (A.S.) camii ibadete açıldı.

Caminin açılış törenine İlçe Kaymakamı Hamdi Bolat, Belediye Başkanı Osman Aslan, daire müdürleri, komşu ilçelerin müftüleri ve kalabalık bir halk topluluğu katıldı.

İlçe Müftüsü M.Salih Ocak açılış konuşmasında inşaatın yapılmasında yardımcı olanlara, bilhassa Camiinin arsasını bağışlayan Hacı Kaya Kılıçkap'a teşekkür ederek Hiz. Zülkifl Camii ibadete açılırken, yeni bir caminin temeli atıldı ve dört seneden beri kapalı bulunan ve kubbeli olarak yenilenecek olan Yeşil Camii mahfelinin betonu döküldü.

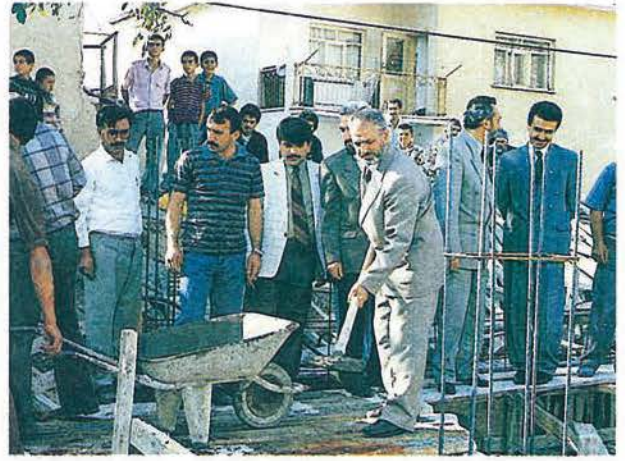
Hiz. Zülkifl (A.S.) Camii ve Hiz. Zülkifl (A.S.) Dağı

DİVRİĞİ ŞUBESİ

Divriği Müftülük sitesi ve Merkez Kur'an Kursu'nun temeli düzenlenen bir törenle atıldı. Hayırsever Nedim Akman tarafından bağışlanan 800 m2'lik arsa üzerine inşa edilecek Müftülük Sitesinin temelini ilk harcı, İlçe Müftüsü ve Vakfımız Şube Yönetim Kurulu Başkanı Abbas Şimşek koydu.

ALİAĞA ŞUBESİ

Aliğa Şubemiz her geçen gün sosyal, kültürel ve hayrî hizmetlerini artırarak sürdürüyor. Bugüne kadar gerçekleştirdiği hizmetlerle ilçe halkının takdir ve beğenisini kazanan Aliğa Şubemiz; birçok caminin temelini atarak hizmete açmış, Kur'an kurslarına büyük miktarlarda maddî destek sağlamış, fakir ve yardıma

muhtaç vatandaşlarımıza aynî ve nakdî yardımlar yapmış, düzenlediği panel ve konferanslarla halkın aydınlatılmasına yardımcı olmuştur.

GEDİZ ŞUBESİ

Gediz ilçesine bağlı Erdoğan Beldesi Fatih Camii muhteşem bir törenle hizmete açıldı. 1987 yılından buyana Vakfımız Şubesi ve hayırsever vatandaşlarımızın katkılarıyla Gediz'de 34'üncü caminin açılışı yapıldı. Vakfımız şubesinin büyük katkılarıyla açılan Cami 800 milyon TL. ye maloldu.

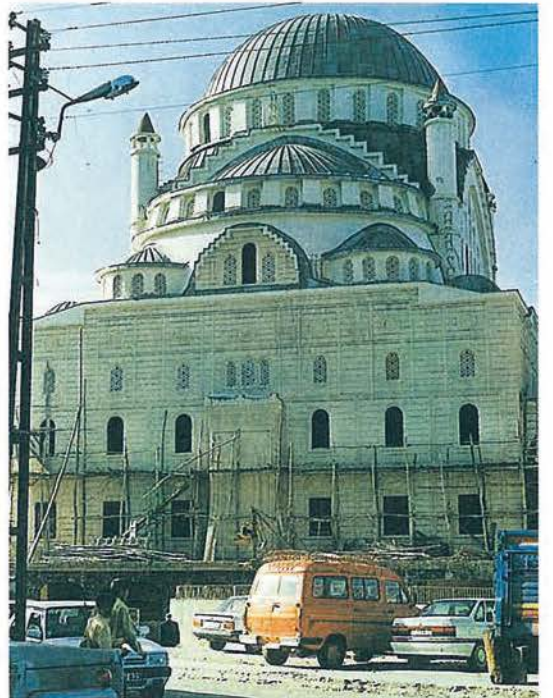
KASTAMONU ŞUBESİ

1979 yılında kurulan şubemiz kuruluşundan bugüne sayısız hizmetlerde bulunmuş, gerçekleştirdiği faaliyetlerle halkın güven ve beğenisini kazanmıştır. Şubemizin önemli faaliyetlerinden bazıları şunlardır : 500 kişilik bir bina inşa edilerek 250 kişilik bölümü Kur'an

kursu, diğer kısmı 200 kişilik Diyanet Eğitim Merkezi olarak hizmete açılmıştır. 250 kişilik kız öğrenci yurdu inşa edilerek 1987-88 öğrenim yılında hizmete açılmıştır. Şubemizce sosyal yardımlar yapılmakta, camiler inşa edilmekte vb. hizmetler sürdürülmektedir.

BİNGÖL ŞUBESİ

Bingöl şubemizin gerçekleştirdiği bazı faaliyetler şunlardır: Yatılı bir Kur'an kursu inşa edilmiş ve hizmete sokulmuştur. Mülkiyeti Vakfımıza ait olan müftülük hizmet binasının inşaatı tamamlanarak hizmete girmiştir. Halen 2698 m² alan üzerine Merkez Ulu Camii ve müştemilatının inşaatı hızla sürdürülmektedir.

DOĞANŞAR ŞUBESİ

1993 yılında faaliyete geçen Doğanşar şubemiz, kısa dönemde bulunduğu faaliyetlerle, çevre halkı tarafından benimsenerek, halkın beğenisini kazanmıştır.

BABADAĞ ŞUBESİ

Arsası ilçemiz hayırseverlerinden H.Mehmet Hilmi Erdoğan tarafından Vakfımıza bağışlanan ve inşaatına 1992 yılı sonlarında başlanan Babadağ Müftülük Sitesi hizmete girdi. Sitenin müştemilatında; kütüphane, hizmet büroları, misafirhane ve lojman bulunmaktadır.

OSMANİYE ŞUBESİ

Mülkiyeti Vakfımıza ait olan, Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz'ın da 23 Kasım 1993 tarihinde katıldığı bir törenle temeli atılan Osmaniye Müftülük Sitesinin inşaatı hızla devam ediyor.

Osmaniye Şubemizin üstün gayretleri neticesinde kaba inşaatı bitirilen müftülük sitesinin 1995 yılının ikinci yarısında hizmete açılması planlanmaktadır.

AKÇAKENT ŞUBESİ

1990 yılında kurulan Akçakent şubemizce, 776 m2 lik arsa üzerine 200 m2 olan Müftülük Sitesi inşa ediliyor. Müftülük sitesinin müştemilatı; birinci kat hizmet binaları ve Kur'an kursu, ikinci kat ise 450 kişilik camiden oluşmaktadır.

İnşaatın bu yıl tamamlanarak hizmet binası, Kur'an kursu ve caminin hizmete açılması beklenmektedir.

ÇORLU ŞUBESİ

Çorlu Müftülük hizmet binasının temeli, düzenlenen bir törenle atıldı. Törene Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, Tekirdağ Valisi Kuru Engin, Tekirdağ Belediye Başkanı Osman Tabak, Çorlu Belediye Başkanı Ünal Baysan, diğer kurum ve kuruluşların yetkilileri ve çok sayıda vatandaş katıldı.

Tören münasebetiyle bir konuşma yapan M. Nuri Yılmaz, tarih boyunca din ile devletin bir arada yürüdüğünü, bugün de din ile devletin bir arada olduğunu söyledi.

Ekmeğe, suya ihtiyacımız olduğu kadar dine de ihtiyacımız olduğunu belirten Mehmet Nuri Yılmaz, "Diyanet İşleri Başkanlığı bazılarının söylediği gibi lüzumsuz değildir. Dine muhtacı, bunu hiçbir zaman unutmamak zorundayız. Din bize sevgiyi öğretir. İslâm Dinî dendiği zaman ilk akla gelen muhabbetir, sevgidir. Çünkü Hz. Muhammed (S.A.V.)'in yolu, sevgi yoludur. Kâinatın her zerresinde ilâhî sevgiden eser mevcuttur. Bugün dünyamızda sevgi eksiktir. Sevginin, muhabbetin yerini kin, nefret almıştır. İnsanlar birbirini sevmiyor, nefret ediyor. Sevginin te-

sisine her zamankinden daha fazla ihtiyacımız var. Bu sevgiyi bize camilerimiz, ezanımız, Kur'an'ımız kazandırmaktadır." diyerek, dinî hizmetlerin yürütülmesi için müftülüklerin gerekli olduğunu da belirtti.

Temeli atılan müftülük hizmet binasının müştemilatının zemin katında konferans salonu, birinci katında kütüphane, kitap satış yeri ve din görevlileri lokali, ikinci katında müftülük hizmet binası, üçüncü katında misafirhane ve diğer katlarda lojmanlar yeracaktır.

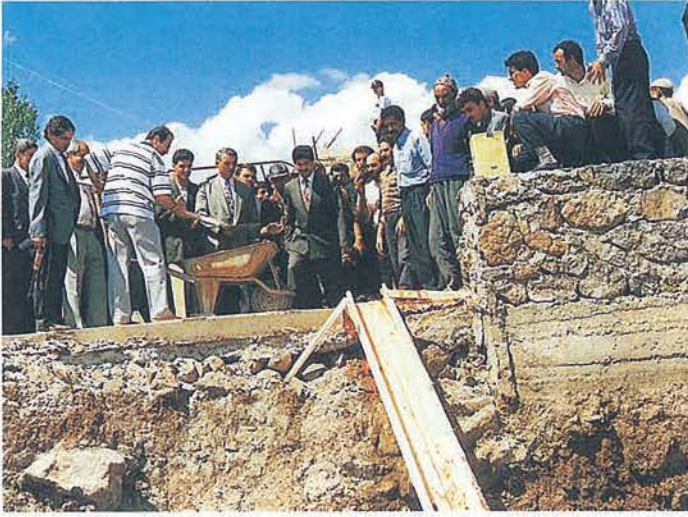
ALAÇAM ŞUBESİ

Alaçam ilçe müftülüğü hizmet otosuna kavuştu. Alaçam müftülüğü ve din görevlilerinin çabalarıyla, müftülük hizmetlerinin daha iyi yürütülmesi amacıyla Türkiye Diyanet Vakfı Alaçam Şubesine, müftülük hizmetlerinde kullanılmak üzere 94 model Doğan S marka hizmet otosu alındı.

PAZARLAR ŞUBESİ

Mülkiyeti Vakfımıza ait olan Pazarlar İlçesi Merkez Kur'an Kursu inşaatı hızla devam ediyor. Arsası ilçe hayırseverlerinden Halil Bayram tarafından bağışlanan Kur'an kursunun inşaatına 1993 Ağustos ayında başlanmıştır. Vakıf şubemizin önderliğinde hayırsever ve vefakâr halkımızın yardımlarıyla devam eden kursun 1995-96 eğitim-öğretim yılında hizmete açılması planlanmaktadır.

SOLHAN ŞUBESİ

Mülkiyeti Vakfımıza ait 1592 m² lik alan üzerine büyük bir külliye'nin temeli atıldı. Temel atma törenine Olağanüstü Bölge Valisi Ünal Erkan, Bingöl Valisi Abdulkadir Sarı, İl Müftüsü Hanif Burun, İlçe Kaymakamı Kemal Yurtnaç, İlçe Müftüleri ve kalabalık bir topluluk katıldı.

Olağanüstü Bölge Valisi Ünal Erkan'ın temelini attığı 3 kattan müteşekkil olacak külliye'nin müştemilatının bodrum katında Kur'an kursu, hamam, arşiv, toplantı salonu, kütüphane, birinci katında 35 adet işyeri, üst katında da 500 m² lik Cami olacak. Külliye'nin yaklaşık 20 milyara malolması tahmin ediliyor.

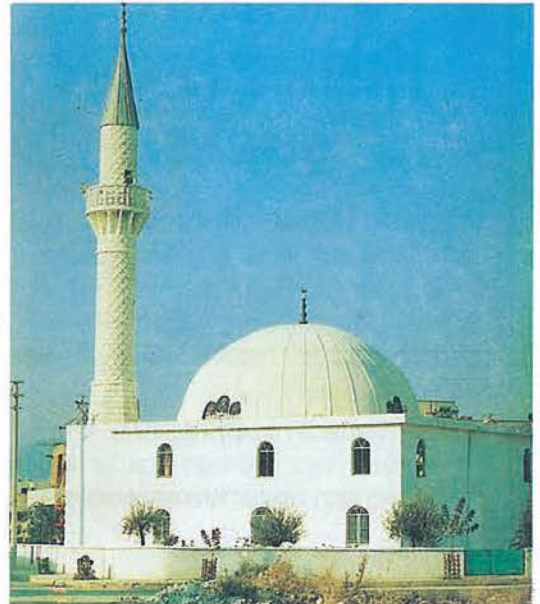

ÇELEBİ ŞUBESİ

1993 yılında hizmete giren Çelebi Şubemiz, kısa zamanda büyük hizmetler sunmuştur. Kısa sürede Ulu Camii inşaatını tamamlayarak ibadete açmış, Ulu Camiden, diğer iki camiyede merkezî seslendirme sistemi kurulmuş, müftülük hizmetlerinde kullanılan malzemeler yine bu şubemiz vasıtasıyla temin edilmiştir.

MİLAS ŞUBESİ

Milas Müftüsü ve Vakıf Şube Yönetim Kurulu Başkanı Bekir Kaplan'dan aldığımız bilgiye göre; ilçe merkezinde bir cami inşa edilerek hizmete açılmıştır. Vakıf şubemizin sosyal ve kültürel hizmetleri de artarak devam etmektedir.

HİSARCIK ŞUBESİ

Hisarçık şubemiz tarafından, Hz. Peygamber sevgisinin anlatıldığı bir konferans düzenlendi. Çok sayıda davetlinin hazır bulunduğu konferansta dinleyicilere Hz. Peygamberi sevmenin O'nun sünnetini yerine getirmekle mümkün olacağı anlatıldı.

ÇUMRA ŞUBESİ

Çumra şubemiz gerçekleştirdiği faaliyetlerle bölge halkının beğenisini kazanıyor.

Çumra şubemiz tarafından, merkez izzetbey mahallesinde, 1740 m² lik arsa üzerine 5 katlı olarak inşa edilen Kur'an kursunun kısa sürede hizmete açılmasına çalışılmaktadır.

GÜNDOĞMUŞ ŞUBESİ

Gündoğmuş Şubemizin gerçekleştirdiği faaliyetler bölge halkı tarafından takdirle karşılanıyor. Eğitim, kültür, sosyal ve dinî konularda sayısız hizmetler veren Gündoğmuş Şubemiz geçen yıllarda temelleri atılan Selim Kur'an Kursu ve Fatih Camii inşaatlarını da bitirmek ve hizmete açmak üzere büyük gayret sarfetmektedir.

MERZİFON ŞUBESİ

Merzifon ilçesi Hocasüleyman Mahallesi'nde bulunan ve yıllarca amacı dışında kullanılan tarihi mabed, Türkiye Diyanet Vakfı Merzifon şubesinde kültür merkezi olarak tanzim edilmek üzere satın alındı.

Tarihi mabedin restorasyonu Merzifon şubemizce kısa sürede tamamlanarak Kültür Merkezi olarak hizmete açıldı.

SULAKYURT ŞUBESİ

Sulakyurt şubemiz kuruluşundan bugüne hizmetlerini artırarak sürdürüyor. Sosyal, hayrî, kültürel konularda birçok hizmet veren Sulakyurt şubemiz şu anda büyük bir caminin inşaatını sürdürmektedir.

Çorum'un Alaca ilçesi Bolatçık köyünde 1989 yılında Türkiye Diyanet Vakfı Alaca Şubemizce temeli atılan Bolatçık Camii ve Kur'an kursu görkemli bir törenle açıldı.

Bolatçık Köyü Camii ve Kur'an kursunun açılış merasimine; Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, Diyanet İşleri Başkan Yardımcıları Halit Güler, Rıdvan Çakır, Sami Uslu, Mahmut Gürgür, daire başkanları, Vakfımız Mütevelli Heyeti Üyeleri, bazı milletvekilleri, Çorum Vali yardımcısı, il ve ilçe müftüleri ve çok sayıda vatandaş katıldı.

AĞLI ŞUBESİ

Yeni ilçelerimizden Ağlı'da, 1992 yılında faaliyete başlayan Türkiye Diyanet Vakfı Ağlı Şubemiz müftülük hizmetlerinin daha iyi mekanlarda yürütülmesi amacıyla, mülkîyeti Vakfımıza ait 518 m² lik arsa üzerine 4 katlı olacak müftülük sitesinin temelini attı. 4 kat olarak inşa edilecek müftülük sitesinde 4 adet dükkan, Kur'an kursu, misafirhane, müftülük hizmet büroları, 2 adet lojman yer alacak.

ALACA ŞUBESİ

Tören münasebetiyle bir konuşma yapan Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, camilerin çok büyük bir öneme sahip olduğunu söyleyerek "camilerde fıkıh öğretilir, Allah korkusu ve sevgisi öğretilir, doğruluk, insanlara hizmet ve adalet öğretilir. Bu mübarek camiler, müslümanları bir arada yaşatan, birbiriyle kaynaştıran manevi huzur evleridir." dedi.

Camilerde ayrıcalığın, imtiyazın olmadığına, insanların asırlarca hayal ettiği eşitliği camilerde görmekte olduğuna işaret eden M.Nuri Yılmaz, "camiler sevginin, muhabbetin geliştiği, pekiştiği yerlerdir. Peygamberimizin (S.A.V.) son nefesine kadar bize en büyük tavsiyesi muhabbetir, sevgidir. Bizlere cemaate devam etmeyi emretmiştir. Camiler hürriyetimizin simgesidir. Minareler bu ülkenin müslüman diyarı olduğunu gösterir. Okunan ezanlar bizi huzura, Cenabı Allah'a ulaşmaya, kurtuluşa, cennete ve cemelini görmeye davet etmektedir." dedi.

Törende, Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz ve Diyanet İşleri Başkanlığı Personel Daire Başkanı Emrullah Aksarı'ya, Alaca Kaymakamlığı'nca birer plaket verildi.

KADIKÖY ŞUBESİ

İstanbul'un Anadolu'ya açılan ve Avrupayı kendine bağlayan büyük bir kapısı Haydarpaşa tren istasyonu ve garı'nın yanına, 1000 m² lik kullanım alanı bulunan, 4 fil ayağı üstünde 10x10 ana kubbe, dört köşede birer ufak kubbeleri ile ikişer şerefeli çift minareli güzel bir caminin inşaatına 1991 yılında başlanmış Kadıköy Vakıf Şubemizin gayretli çalışmaları neticesinde büyük aşama katetmiştir.

Mezkur Caminin inşaatı bittiği zaman, Türkiye'nin en nadide ilçesi Kadıköy büyük bir eser kazanmış olacaktır.

WHAT DOES THE HOLY
KORAN SAY ABOUT
CHRISTIANITY AND JUDAISM?

QU'EST-CE QUE DIT LE KORAN
SUR LE CHRISTIANISME
ET LE JUDAISME?

WAS SAGT DER KORAN UBER
DAS CHRISTENTUM
UND DAS JUDENTUM?

KUR'ÂN-I KERİM
HRİSTİYANLIK VE YAHUDİLİK
HAKKINDA NE DİYOR?

EDITED BY
DERLEYEN : İBRAHİM H. KURT

KUR'ÂN-I KERİM HRİSTİYANLIK VE YAHUDİLİK HAKKINDA NE DİYOR?

İbrahim H. Kurt,

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1994, 193 Sayfa

İçinde yaşadığımız dünyayı daha yaşanabilir; rahat ve huzurlu bir mekan kılmak için orada yaşayan herkese belli ölçülerde sorumluluklar düşmektedir. Bu çerçevede farklı dil ve din sahibi insanların birbirlerini daha iyi ve doğru anlamaları önemli bir özellik olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu noktadan hareketle hazırlanan eser, İslâm dininin ana kaynağı Kur'ân-ı Kerim'in Hristiyan ve Yahudilerden müsbet manada bahseden ayetlerinin bir araya getirilmesinden oluşmuştur. Eserin gayesi, bazı ilâhî din mensuplarının İslâmiyeti yanlış tanımlarından veya bilmemelerinden kaynaklanan yanlış anlamaları ortadan kaldırmak, birbirlerini daha yakından ve doğru olarak tanımalarına vesile olmaktır. Böylece daha objektif ve insaflı olunacağı gibi, münasebetlerde daha seviyeli ve ilmî bir yaklaşım söz konusu olabilecektir. Dört dilde (İngilizce, Fransızca, Almanca ve Türkçe) hazırlanan eser, geniş bir okuyucu kitlesini muhatap almaktadır.

CEZAYİR BAĞIMSIZLIK MÜCADELESİ ÖNDERİ BİN BADİS

Prof. Dr. Sabri HİZMETLİ

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1994, 174 Sayfa

Çok köklü bir tarihe sahip olan Cezayir, bir Kuzey Afrika ülkesidir. M.S. VII. yüzyılda diğer Afrika ülkeleriyle birlikte İslâm devletinin hakimiyetine girmiştir. 1830 yılında Fransızlar tarafından işgal edilinceye kadar Osmanlı himayesinde kalmıştır.

Üç yüzyılı aşkın bir sürede Osmanlı devletine tabi olarak ve öz değerlerini koruyarak yaşayan Cezayir halkı, 130 yıllık Fransız sömürgeciliği döneminde millî, manevî bütün değerlerinden soyutlanmış; Fransızlar tarafından eritmeye çalışılarak büyük zulüm ve işkence görmüştür. Kuşkusuz Fransızların bu işgal ve sömürsü sadece Cezayir'le kalmayacaktı. Kuzey Afrika'ya açılıp yayılması için bir yol ve başlangıç olacaktı.

Abdülhamid Bin Badis, Fransa'nın bu misyonunu anladığı içindir ki, Cezayir'in kurtuluşunu, İslâm'a dönmek, öz değerlere sahip çıkmak ve Arap kimliğine kavuşmak olarak gördü. O, Abduh ve Afganî'den sonra İslâm âleminde ıslâhat hareketini başlatanlardandır.

Bin Badis hakkında doğulu ve batılı araştırmacılar tarafından birçok eser yazılmıştır. Türkçe'de ise ilk defa böyle bir eser kaleme alınmıştır. Hayatı, eserleri, fikirleri ve tesirlerinin anlatıldığı bu kitapta, Bin Badis'in nasıl bir bağımsızlık mücadelesi içinde olduğunu ve sonuçlarını göreceksiniz.

ÇAĞDAŞ
İSLÂM DÜŞÜNDÜRLERİ
DİZİSİ: 03

Cezayir Bağımsızlık Mücadelesi Önderi **BİN BADİS**

Prof. Dr. Sabri HİZMETLİ

**TÜRKİYE
DİYANET
VAKFI**

**MİLLÎ KÜLTÜR
VE EĞİTİMİN
HİZMETİNDE**

ÖĞRETMENLER, ÖĞRENCİ VELİLERİ!

İLKOKUL VE ORTAOKULDAKİ YAVRULARINIZA

BENZERSİZ İKİ SÖZLÜK HAZIRLADIK

✓
9.000.'den fazla kelime

✓
500 sayfa

✓
11.000.'den fazla kelime

✓
520 sayfa

✓
Âyet, Hadis ve Türk yazarlarından seçilmiş örnekler

✓
Pırıl pırıl ofset baskı

Millî Kültürümüze Sahip Çıkalım

**TÜRKİYE DİYANET VAKFI YAYINEVLERİ VE
DERS KİTABI SATAN KİTAPÇILARDA ISRARLA ARAYINIZ!**

GENEL DAĞITIM: T.D.V. YAYIN MATBAACILIK VE TİCARET İŞLETMESİ

MEŞRUTİYET CAD. BAYINDIR SK. NO: 55 KIZILAY/ANKARA TEL: 425 27 75 • 418 59 49 FAX: 417 00 09

Her Yaştan, Her Uğraştan İnsanımızın Temel Ansiklopedisi TÜRKİYE DİYANET VAKFI İSLÂM ANSİKLOPEDİSİ

Kendi kültürünün ansiklopedisine sahip olmayan toplumlar, kültür ve medeniyetlerini başka toplumların ansiklopedilerini tercüme ederek öğrenmeye çalışırlar.

Bu da, tercüme ansiklopedilerin ticari savaş ortamını hazırlar. Bu gerçekten hareketle, ticari amaçlı ansiklopedi savaşının dışında kalan Türkiye Diyanet Vakfı, kendi kültür ve medeniyetimizin ansiklopedisini hazırladı...

Artık kendi kültürümüzü tanımamız için, bize yol gösterecek tercüme değil,

te'lif bir ansiklopedi var:

TDV İSLAM ANSİKLOPEDİSİ.

1000'i aşkın yerli ve yabancı yazarın hazırladığı Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, tüm yönleri ile İslâm Türk kültür ve medeniyetlerini anlatan, tek te'lif ansiklopedidir. Her yaştan, her uğraştan insanımızın temel ansiklopedisi Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. Pırıl pırıl baskı, mükemmel cilt ve geniş muhteva, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi'ne siz de sahip olun

Üstelik Meâl Hediye !

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi'ne abone olduğunuzda, kıymetli bir esere daha sahip olacaksınız. Seçkin bir ilim heyeti tarafından hazırlanan, Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meâlî; Baskısı, cildi, dizaynı ile, sadece size özel.

Nasıl Sahip Olacaksınız ?

İster peşin, ister taksitle; uygun fiat, cazip ödeme şartları ile, bu kıymetli esere sahip olabilirsiniz.

Ayrıntılı bilgi için, yurt sathındaki **il ve ilçe müftülüklerimize** ve **Bölge müdürlüklerimize**, müracat edebilirsiniz.

DİVANTAŞ® DİYANET VAKFI NEŞRİYAT PAZARLAMA VE TİCARET A.Ş.

Genel Müdürlük	:(212) 653 92 45	İzmir	:(232) 482 18 36	Adana	:(322) 351 61 25	Erzurum	:(442) 212 15 83
İst. Avr. Yak.	:(212) 518 46 04	Antalya	:(242) 247 73 50	Kayseri	:(352) 232 85 33	Gaziantep	:(342) 234 25 58
İst. Anad. Yak.	:(216) 349 96 97	Konya	:(332) 350 97 66	Samsun	:(362) 233 58 12	Elazığ	:(424) 233 47 72
Bursa	:(224) 223 22 76	Ankara	:(312) 433 52 42	Trabzon	:(462) 223 40 40	Van	:(432) 216 76 12